

DE KORHIAAN

Jaargang 37, Nummer 1 - Februari 2003

IN DIT NUMMER:

Jaarverslag 2002

Tuinvogelen

Vogelasiel Naarden: een toevluchtsoord

De Korhaan

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Rietje Veltkamp (rietjeveltkamp@wxs.nl)
Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl)
Rob Kole (rkole@wxs.nl)

Redactieadres : Rietje Veltkamp
Castorstraat 21 1223 EW Hilversum 035-6834193

Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenromp / Het Vogeljaar

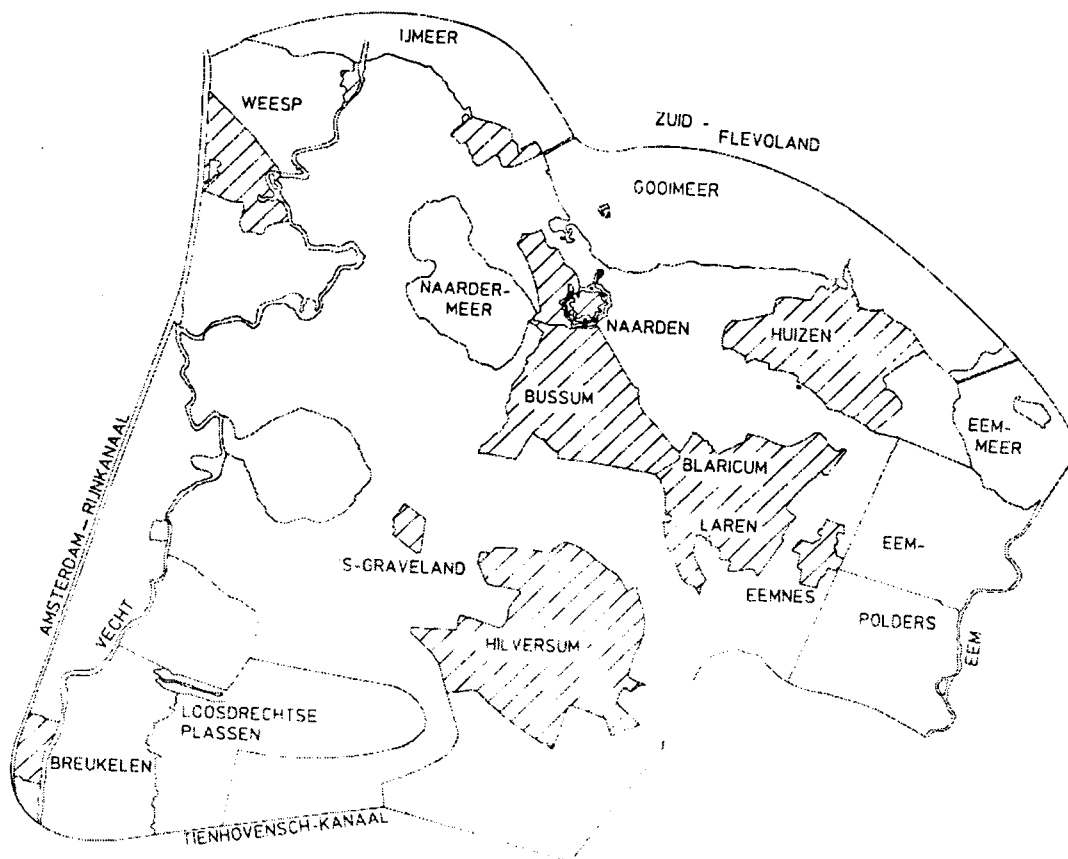
Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari

1 april
1 september

15 juni
15 november

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	2
Krassen van een Gooise kijker	3
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2002	4
Turkse tortels gevraagd	10
Vogeldriedaagse van de excursieleiders	11
Vogelasiel Naarden: toevluchtsoord voor vogels in nood	12
Een vliegende kokerbalk	14
Tuinvogelen	16
Atlas van de Nederlandse Broedvogels	18
Uit de veren	19
Rondje Schouwen-Duiveland	21
Programma	22
Ontvangen Literatuur	24
Mutaties ledenbestand	25
In memoriam Nico Dwars	26
Kor Haan	27

Van de voorzitter

Dit jaar is uitgeroepen voor Vogelbescherming Nederland als 'Jaar van de grutto'. Het gaat helemaal niet goed met deze soort en meer aandacht is hard nodig, want de aantallen lopen schrikbarend achteruit. De grutto is al langere tijd een doelsoort bij de plannenaars van de overheid. Veel beheermaatregelen worden genomen speciaal om deze soort te kunnen behouden. Zo zijn er speciale beheersgebieden en reservaten ingericht en een groeiend aantal agrariërs maakt gebruik van de subsidie-regelingen die provincies en de nationale overheid hebben ingesteld. In het recent door Vogelbescherming Nederland uitgebrachte rapport 'Toekomst voor de grutto? Gruttobedrijven doorgekend' komen onderzoekers tot de conclusie dat de huidige regelingen onvoldoende zijn om op langere termijn de grutto te kunnen behouden de aantallen die wij gewend waren. In het kader van de landelijke Subsidie-regeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN) kunnen boeren compensatie krijgen voor uitgesteld maai-beheer en meer gespreid maaien. Hoewel dit een gunstig effect heeft, zal meer flexibiliteit en maatwerk nodig zijn dan de huidige regelingen toestaan. Voor verbetering van de regelingen zal natuurlijk ook meer geld nodig zijn en het is zeer de vraag of dat onder de huidige economische omstandigheden beschikbaar zal komen. Ik ben daar nog niet zo zeker van, ook niet trouwens of de grutto ondanks al het geld van overheden te vermurwen zal zijn weer in grotere aantallen in ons land te komen broeden. Het is wellicht al veel te laat voor een echt herstel.

De Turkse Tortel is door de vogelwerkgroep uitgeroepen als 'Vogel van het jaar'. Tot nu toe zijn er nog maar weinig gegevens over deze soort ontvangen. Wij hopen dat er alsnog een stroom gegevens op gang zal komen en dat ook deze vogel van het jaar even veel aandacht zal krijgen als bijvoorbeeld de ekster en de huismus.

Het aantal leden van de vogelwerkgroep is het afgelopen jaar redelijk stabiel gebleven. De afname was 'slechts' tien personen. Op een bestand van ruim 650 leden niet zo heel schokkend, maar het is toch belangrijk om meer aandacht te gaan richten op het werven van nieuwe leden. Het op peil houden en stimuleren van groei van het aantal leden is nodig, niet in de laatste plaats omwille van de inkomsten. De kosten lopen namelijk op en meer inkomsten zijn dus nodig. Ook is er behoefte aan meer actieve leden. In de agenda voor de komende algemene ledenvergadering kunt u zien dat er enkele vacatures zijn ontstaan voor bestuursfuncties. Zo is er een vacature voor de coördinator van de subgroep natuurbescherming. Het bestuur hoopt dat er voor deze belangrijke functie snel een kandidaat kan worden gevonden, want er is op dit terrein heel veel te doen. Ook is er behoefte aan een nieuwe coördinator voor de subgroep communicatie, die De Korhaan in zijn of haar portefeuille zal hebben en bovendien verantwoordelijk is voor andere zaken op het gebied van in- en externe communicatie. De redactie van De Korhaan heeft ook nog steeds behoefte aan uitbreiding en er is behoefte aan mensen die in staat zijn mee te helpen aan het meer actueel hou-

den en het verbeteren van de website van de vogelwerkgroep. Ook voor de subgroep algemene zaken is dringend versterking nodig, met name voor organiseren van de distributie van De Korhaan, maar ook voor een aantal andere zaken, bijvoorbeeld het verwerken van de waarnemingskaartjes.

Wie belangstelling heeft om mee te gaan werken aan een (of meer) van deze zaken, kan contact opnemen met een van de leden van het dagelijks bestuur: Marc van Houten, André Kerkhof of Rob Kole.

Tenslotte rest mij nog te melden dat dit mijn laatste bijdrage is geweest aan deze rubriek. Ik heb namelijk besloten mij bij de komende algemene ledenvergadering niet meer herkiesbaar te stellen als voorzitter. Ik heb deze functie altijd met plezier vervuld, maar vind dat, na ruim twaalf jaar, zo langzamerhand wel tijd is aangebroken dat nu een ander de taak eens overneemt. Hopelijk kunnen er tijdig kandidaten gevonden worden voor de vacatures die nu zijn ontstaan in het bestuur en mensen die bereid zijn hun handen uit de mouwen te steken en mee willen helpen met al het andere werk dat kan worden gedaan in onze vereniging. Meldt u aan! De vogels en de vogelwerkgroep zijn uw steun zeker waard.

ROB KOLE

Krassen van een Gooise kijker

De wereld waarin vogels leven is vol gevaar. Wie voor vogels veilig wil zijn houdt zich verre van glazen ruiten en gebruikt bij het jagen altijd zijn paraplu.

Verongelukken

Een vogelleven zit vol risico's. Van de uit het ei gekropen jongen loopt een deel de kans het uitvliegstadium niet te halen. Is dat wel het geval, dan kan onervarenheid ertoe leiden dat een jong alsnog in het eerste levensjaar om het leven komt. Natuurlijke doodsoorzaken, en die zijn er veel, heffen hun tol. Zij zorgen ervoor dat er evenwicht in de natuur blijft en er niet te veel individuen van een soort komen. Eten en gegeten worden is normaal, maar de tol die katten onder zangvogels eisen is niet meer normaal. De katten kunnen het niet helpen, het zijn tenslotte gedomesticeerde roofdieren. Hun baasjes wel!

Ongelukken, veroorzaakt door menselijk handelen zijn onnatuurlijke doodsoorzaken en dat zijn er heel wat. Een recent voorbeeld zijn de bijvangst van albatrossen en andere zeevogels waaronder grote stormvogels en pijlstormvogels bij de zogenaamde langlijnvisserij. De tienduizenden van aas voorziene haken van een lijn trekken de voedsel zoekende vogels aan en die verdrinken, met de haak in hun bek. In de vroegere in zee staande netten, ook wel 'muren des doods' genoemd, kwamen vroeger eveneens veel vogels om. In het IJsselmeer gebeurt dit nog steeds en verdrinken zeer veel duikeenden. Op de wadden vonden vroeger veel vogels de dood in de staande netten die werden gebruikt om harders te vangen. Het verongelukken door de pech te hebben onder het net van een ganzenflapper, wilsterflapper of dat van een vinkenbaanvanger te belanden behoort tot de verleden tijd. De pijp uitgaan in een

eendenkooi is ook bijna niet meer het geval en de jacht met het geweer is aan banden gelegd. Het gebruik van loodhagel, waarmee geschoten werd is verboden, waardoor doodgaan als gevolg van loodvergiftiging door het opnemen van lood tijdens het foerageren vrijwel niet meer voorkomt. Een loodzwaar gevoel kreeg een jager in Friesland die een gans schoot die meteen loodrecht naar beneden kwam en op het hoofd van de schutter belandde. Verlichting heeft al voor veel verongelukte vogels gezorgd. Aangetrokken door verlichting hebben zeer veel vogels bij slechte weersomstandigheden het leven gelaten door aanvaringen met hoge gebouwen, televisietorens en in het vroeger bij vuurtorens en lichtschepen. Ook glas is een kille moordenaar, zelfs abris en geluidwerende kunststof wanden langs wegen eisen slachtoffers. Bekende raamslachtoffers zijn sperwers en ijsvogels. Een villabewoner in Blaricum kreeg de schrik van zijn leven toen een havik door een ruit knalde en in de woonkamer belandde. Niet alle aanvaringen met glas leiden tot doden. Soms zijn talgafdrukken

van vogelveren op de ramen te zien en is er geen slachtoffer te vinden. Wegverkeer is een andere belangrijke doodsoorzaak, is het niet door het tegen de auto's aanvliegen, dan wel door de vogelslachtoffers die aaseters aantrekken. Bij kerkuilen is wegverkeer de voornaamste doodsoorzaak. Een houtduif die in Hilversum de Larenseweg overvloedig kreeg een aanvaring met een ambulance, waarbij de veren in het rond vlogen. Helaas voor hem was het niet de dierenambulance. Zelfs vliegtuigen en treinen eisen slachtoffers. De confrontatie van vogels met vliegtuigen heeft al tot menige crash geleid. Zowel op burgerals militaire vliegvelden wordt aan vogelverjaging gedaan. Spectaculair is een terugmelding van een geringde kerkuil uit Europa, die in Canada in een vliegtuigmotor werd aangetroffen. Niet minder opvallend is de terugmelding van een bosuil die de trein naar het Centraal Station in Amsterdam had genomen. Onder ongemarkeerde hoogspanningsleidingen zijn al heel wat verongelukte vogels gevonden en degene die zijn ogen goed open houdt ziet nogal eens een vogel in prikkeldraad hangen. Voor weidevogelbeschermers moet maaien haast wel tot frustraties leiden. Hebben zij net gezorgd dat de nesten goed beschermd waren en de jongen uitgelopen zijn, verschijnen er maaimachines die alsnog de jonge weidevogels tot gehakt vermahlen. Al met al gaat het om miljoenen vogels die verongelukken. Het is nog een wonder dat vogels in deze moderne maatschappij nog kans zien om te overleven.

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2002

1. Secretaris

Het bestuur van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken heeft het afgelopen jaar zeven keer vergaderd. Het bestuur was in 2002 als volgt samengesteld:

Voorzitter: Rob Kole

Secretaris: Marc van Houten

Penningmeester: André Kerkhof

Subgroep algemene zaken: Bep Dwars

SG avifauna: Guus Proost

SG natuurbescherming: Dick Jonkers

SG vogelcursus: Atie van Klaveren

SG excursies: Joke van Velsen

SG communicatie: vacant

Bij het doornemen van de notulen, uitgaande- en binnenkomende post en overige papieren verbaas ik me er iedere keer weer over hoeveel er weer in dit, ogenschijnlijk rustige, jaar is gedaan. Hieronder een samenvatting, waarin de belangrijkste zaken de revue passeren.

In 2002 bestond onze vereniging 35 jaar. Het bestuur besloot er dit jaar geen uitbundig feest van te maken. Dit zou veel extra energie en menskracht vereisen en die zou beter kunnen worden besteed aan het optimaliseren van de lopende activiteiten en die, waar nodig, op te krikken. Helaas vernamen we reeds vroeg in het jaar dat ons gewaardeerd bestuurslid Simon Visser (subgroep communicatie) zich op de algemene ledenvergadering van 21 maart 2002 niet meer verkiesbaar wilde stellen. Daardoor ontstond een vacature, die wij tot op heden helaas nog steeds niet hebben kunnen invullen. Gelukkig vonden we wel Wim le Clercq bereid de maandelijkse lezingen te organiseren, zodat de activiteiten die onder de verantwoordelijkheid van deze subgroep vallen toch door konden gaan.

Het hele jaar heeft het 'automatiseren van de waarnemingskaartjes' boven aan de lijst van actiepunten gestaan. Bob van Poelgeest en Rob Kole en Dick Jonkers hebben hier veel werk voor verzet. Doel was om een eenvoudig systeem te ontwerpen, waar onze vereniging de komende jaren nog veel plezier en veel nut van kan hebben. Het is nu zover dat een begin gemaakt kan worden met het invoeren van de vele duizenden waarnemingskaartjes die in de archieven zitten.

Een ander actiepunt, of eigenlijk 'speerpunt' was dit jaar om een onderkomen voor de Vogelwerkgroep te zoeken, of er in ieder geval attent op te zijn. Dit is geen eenvoudige zaak. Er zijn onder meer de volgende contacten gemaakt; met de plannenmakers voor een herinrichting bij NS-station Bussum-Zuid, waar in de toekomst ruimte zou kunnen komen voor een natuur- en educatiecentrum. Daarnaast ook met de gemeente Naarden in verband met een plan voor een natuur- en milieueducatiecentrum bij het bestaande vogelasiel. Ook nemen twee bestuursleden deel in een werkgroep van het NME Gooi en Vechtstreek i.v.m. de plannen die daar leven voor een NME-centrum. Dit zijn allemaal acties die pas op langere termijn resultaat op zouden kunnen leveren. Voor de korte termijn is naar ruimte gekeken in het gebouw van de GG&GD in Bussum. Daarnaast zijn er de nodige bezoeken gemaakt bij diverse verenigingen om te kijken naar eventuele medegebruik van een locatie. Tenslotte zijn er ver-

scheidene brieven verzonden naar een aantal gemeenten en scholen in ons werkgebied, met een verzoek voor een eventuele tijdelijke ruimte. Van de ontvangen reacties is er niet één bij waar de vogelwerkgroep op korte- of lange termijn baat bij zou hebben. Het bestuur ziet zich dan ook genoodzaakt om dit speerpunt ook in 2003 te blijven aanhouden.

Een ander punt van aandacht en zorg kregen de zorgelijke gevolgen van de invoering van de nieuwe Flora- en faunawet. Globaal komt het er op neer dat iedere provincie zelf mag bepalen waarop wel en niet gejaagd mag worden, binnen bepaalde wet- en regelgevingen. Enkele organisaties in het Eemland hebben een verzoek ingediend voor afschot van vossen, die regelmatig weidevogels prederen. Hoewel het om een beperkte vergunning ging, is het bestuur niet ingegaan op een verzoek om de aanvraag mede te ondertekenen.

Een ander belangrijk knelpunt in 2002 was het verlenen van een afschotvergunning voor knobbelzwanen door de provincie Noord-Holland. Daartegen is door de vogelwerkgroep een formeel bezwaar ingediend en wij waren vertegenwoordigd op de hoorzitting over de bezwaren die tegen het besluit waren ingediend. De bezwaren zijn inmiddels afgewezen.

Omdat het teveel menskracht zou gaan kosten om de procedure voort te zetten is het bestuur bezig samen met de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) en KNNV Hoorn de handen ineen te slaan

Op 4 november 2002 is er een open ledenavond en buitengewone ledenvergadering georganiseerd. Het is voor het eerst dat ook niet-leden uitgenodigd werden voor deze avond. Binnen onze vogelwerkgroep is er te weinig gelegenheid voor leden om elkaar eens te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Zowel onderling als met het bestuur. Het bestuur heeft daarvoor een speciale avond georganiseerd. Sherpa in Baarn was zo vriendelijk ons daarvoor een ruimte beschikbaar te stellen. Vrijwel alle subgroepen, werkgroepen en het bestuur gaven acte de présence, zodat iedereen eens in de keuken van de vogelwerkgroep mee kon kijken. Ruim honderd actieve- en niet actieve leden en ook niet-leden waren die avond aanwezig.

Tijdens een korte ledenvergadering werd door het bestuur voorgesteld om Bep Dwars en Joke van Velsen tot ereleden van onze vereniging te benoemen, door de aanwezigen werd hier met groot applaus op gereageerd. Een ander voorstel dat op die avond werd ingediend door het bestuur was om naast het algemeen bestuur van de vereniging ook een dagelijks bestuur in te stellen. Dit bestuur zal bestaan uit voorzitter, secretaris en penningmeester. De reden voor deze aanpassing van het bestuur is om sneller te kunnen reageren op actuele zaken. Ook dit voorstel werd geaccepteerd, in verband hiermee is reeds een concept gemaakt voor een aangepast huishoudelijk reglement. Dit zal op de komende algemene ledenvergadering worden vastgesteld.

Ons lid Ricardo van Dijk heeft betreffende het streekplan Noord-Holland Zuid op een

inspreekavond een betoog gehouden, betreffende de ornithologische waarden van de Bloemendaalder Polder en de in de winter aanwezige kleine zwanen.

Een greep uit de contacten die het afgelopen jaar gelegd zijn met:

- Natuurmonumenten, onder andere in verband met de toegankelijkheid in de Eempolderreservaten;
- Agrarische Natuurverenigingen 'Vechtvallei' en 'Ark- & Eemlandschap'; onder andere in verband met een ruilidmaatschap;
- SVN: wij waren vertegenwoordigd bij de algemene bestuursvergaderingen en Rob Kole maakt deel uit van het dagelijks bestuur van SVN;
- Staatsbosbeheer; onder andere in verband met broedvogeltelling eiland 'De Dode Hond' en vogeleilandjes Huizer kust & reactie op plannen betreffende uitbreiding aanlegplaatsen op eiland 'De Dode Hond';
- Vogelbescherming Nederland; onder andere in verband met plan van aanpak betreffende boomvellingen Staatsbosbeheer;
- Vereniging Vrienden van het Gooi; onder andere in verband met aanwezigheid vergadering en meedenken bundelen van zgn. groene organisaties;
- Goois Natuur Reservaat; onder andere in verband met boomvellingen;
- Waterschap Vallei en Eem; in verband met het voornemen om meer ruimte voor recreanten en voornemen waterpeilverlaging in de zomerperioden in de Eempolders.

Een geheel ander punt van zorg dat het bestuur signaleert is een dreigend tekort aan actieve le-

den. Want ook een vereniging als de onze valt of staat bij actieve leden. Ik hoop van harte dat u deze kreet opvangt als een teken dat we als bestuur niet alleen staan en willen blijven terugvallen op een goede, vertrouwde achterban. Contacten en uitwisseling tussen reeds actieve leden en leden met minder ervaring is een goede zaak om creativiteit en activiteit te garanderen, zowel binnen het bestuur als in de diverse sub- en werkgroepen. Een goed voorbeeld hierin is misschien dat Wim Duurland, na jarenlang redacteur geweest te zijn van de Korhaan, de pen heeft overgedragen aan Rietje Veltkamp, welke tevens de site van onze vereniging gaat beheren.

Tot slot hoop ik, namens het bestuur, om de komende algemene ledenvergadering vele bekende en onbekende gezichten te zien. Maar nog meer hoop ik op mensen welke zich spontaan willen opgeven en de lege vacatures willen opvullen. Zij worden natuurlijk niet meteen in het diepe gegooid maar worden vanaf het begin tot waar nodig begeleidt. We doen het tenslotte voor de vogels....

2. Subgroep avifauna

Uit de startvergadering van dit seizoen kwam naar voren, dat de werkgroepen die onder de paraplu van de subgroep autonoom opereren behoefte hadden aan meer ondersteuning vanuit het coördinatieteam (CT). Marc van Houten, Jelle Harder en Cor de Kruif boden zich aan om het CT te komen versterken, zodat er een slagvaardiger team zou ontstaan. Hugo Weenen trok zich uit het CT terug, omdat het werk voor de subgroep steeds moeilijker te combineren was met zijn drukke baan.

Om er achter te komen waar de werkgroepen behoefte aan had-

gehouden onder de actieve leden van de vogelwerkgroep. Het CT kreeg veel en uitgebreid ingevulde enquêtes retour. Hieruit hebben we geconcludeerd, dat er duidelijk behoefte was aan betere communicatie tussen het CT en de werkgroepen. Om deze communicatie gestalte te geven hebben we binnen het CT een verdeling gemaakt, zodat elk lid van dit team aanspreekpunt is voor een aantal werkgroepen. Omgekeerd houdt het CT een vinger aan de pols wat betreft de voortgang van werkzaamheden van de werkgroepen door geregeld contact te zoeken met de werkgroepen. Om de communicatie met de hele vogelwerkgroep te bevorderen hebben we de rubriek 'Uit de veren' in de Korhaan in het leven geroepen. In deze vaste rubriek van het CT staan nieuws en feiten over de diverse werkgroepen, oproepen, onderzoeksvragen en informatie over de voortgang van projecten. Verder hebben we de behoefte aan financiële ondersteuning onderzocht. Waar nodig hebben we de werkgroepen gewezen op de mogelijkheden die externe sponsors kunnen bieden.

3. Subgroep communicatie

Voor deze subgroep was in 2002 een vacature ontstaan voor de functie van coördinator. Deze vacature is helaas nog niet vervuld. Gelukkig zijn de activiteiten die onder deze subgroep vallen wel normaal doorgegaan. Wim le Clercq is bereid gevonden de lezingen te gaan organiseren en de lezingavonden in te leiden. Roel Huizenga werd enkele malen gevraagd om de projectie te verzorgen. Bertus van den Brink was, traditiegetrouw weer present met de informatie- en boekenkraam op de lezingavonden en was ook aanwezig met een promotiekraam bij een aantal

externe evenementen, waaronder een open dag bij het Vogelasiel Naarden. Het verenigingsblad de Korhaan verscheen weer gebruikelijke vijf maal. Dank daarvoor aan het redactieteam en aan de auteurs die de noodzakelijke kopij aanleverden. Aan het eind van het jaar gaf Wim Duurland aan dat het voor hem, na zo'n twintig jaar, tijd werd te gaan stoppen met het redactiewerk. Ook Ruud Willemstein verliet aan het eind van 2002 de redactie omdat hij het werk niet meer kon combineren als gevolg van een andere baan in het zuiden van het land. Op de laatste redactievergadering van het jaar werden Wim en Ruud bedankt voor hun inzet en beloond met een bescheiden 'bonnetje'. Hans van Oosterhout verzorgde ook in 2002 weer trouw het Goois Vogelnet. Van deze informatie-uitwisseling wordt nog steeds intensief gebruik gemaakt. Er zijn inmiddels ruim 300 mensen op deze continue berichtenstroom geabonneerd. Ook werd er gewerkt aan het bijhouden en verbeteren van de internetsite van de vogelwerkgroep. Rietje Veltkamp startte in de loop van het afgelopen jaar met het ondersteunen van Rob Kole bij het 'onderhoudswerk' aan de site.

4. Subgroep cursussen

Met een tevreden gevoel kijken wij terug naar de beide herkenningcursussen. 't Loopt lekker, wij hebben er plezier in en de cursisten ook. Voor volwassenen is het natuurlijk ook geen schoolse cursus, er hoeft niet gestampt te worden. We moedigen de cursisten vooral aan om te kijken, te luisteren en te genieten. En dat doen ze. Dit jaar was er één persoon al voor de achtste maal op de cursus. 'Omdat er nog steeds wat te

leren valt', zoals hij ons vertelde. Maar we zien nog meer bekende gezichten regelmatig terugkomen en dat geeft een goed gevoel.

Dit jaar zijn er in totaal twaalf cursusavonden geweest en tien excursies, waaronder een boottocht op het Naardermeer en een 'surprise'-bezoek aan het vogelasiel in Naarden.

In 2002 hebben 103 mensen de Cursus Vogelherkenning gevolgd en daarvan hebben tien personen zich aangemeld voor het lidmaatschap van de vogelwerkgroep.

Op 7 september 2002 zijn wij voor het zesde jaar gestart met een jeugdcursus. De dag begon met een uitleg aan de ouders. Wat we van elkaar kunnen en mogen verwachten. Daarna was er een workshop waaraan ook de ouders deel mochten nemen. Het was leuk om te zien hoe de vaders of moeders met hun jeugdige vogelaartjes braakballen uit zaten te pluizen, een vogelpuzzel zaten op te lossen of achter de computer zaten te werken. Daarna kon men natuurlijk ook naar buiten gaan.

De groep heeft er heel wat geleerd over watervogels, uilen en van wat over wintergasten is verteld. Houten vogels werden uitgezaagd. Uilen werden gezocht in het donkere bos en er is een excursie naar de vogelringplaats gemaakt. Ook is er hulp geboden aan Natuurmonumenten in het bos en er zijn nestkasten schoongemaakt, gerepareerd en opgehangen. Helaas viel af en toe een excursie in het water, maar dat doen we een andere keer wel weer over. Wij gaan door, de kinderen ook dus u hoort nog van ons.

De jeugdcursus was verdeeld over twee groepen, met respectievelijk 26 en 16 kinderen in de leeftijd van acht tot en met veertien jaar. Er zijn kinderen bij die

al voor het vierde jaar meedoen, dus hebben ze het naar hun zin. Het verbaast ons ook hoe snel sommige kinderen de kennis van vogels opdoen. De oortjes blijven gespist, ook al zijn ze zelf aan het kwetteren. Tenslotte: we hebben een geweldige groep leiders, die heel wat zaterdagmorgens in touw zijn.

5. Subgroep natuurbescherming

Er waren in het afgelopen verenigingsjaar weer tal van zaken die veel aandacht vroegen. In een aantal gevallen, zoals bij het streekplan Noord-Holland zuid werd daarbij met anderen samengewerkt. Omdat ook dit jaar Staatsbosbeheer weer plannen had om vellingen uit te voeren in het broedseizoen is aan Vogelbescherming gevraagd actie te ondernemen. Elders in het land leidde dit tot veroordelingen; hier kwam het gelukkig niet zo ver. Het eksteronderzoek maakte reacties los van mensen die ons op de hoogte brachten van het feit dat de gemeente Hilversum een eksternest in het broedseizoen wilde verwijderen. Zoals gewoonlijk werd ook dit jaar aan Staatsbosbeheer assistentie verleend bij het schoonmaken van het visdieveneiland in het Eemmeer en het knotten van wilgen. Helicopteroefeningen in het broedseizoen met zelfs het leegstorten van waterzakken op het visdieveneiland gaven aanleiding tot protesten bij de legerleiding. De vogelwerkgroep is lid geworden van twee agrarische natuurverenigingen. Een in het Vechtplassengebied en een in Eemland. Tegen de voortdurende en niet terecht verleende ontheffingen van de Flora- en faunawet is samen met Vogelbescherming protest aangetekend. Nog steeds is er samen met Staatsbosbeheer en de ge-

meente Huizen overleg gaande over de vogeleilandjes bij de veerhaven. Ook worden de plannen voor de Bloemendalepolder nauwlettend gevolgd. Hierbij wordt samengewerkt met de Vereniging Vrienden van het Gooi. en de Vereniging voor Leefmilieu het Gooi, de Vechstreek en omstreken. Ricardo van Dijk is hiervoor de contactpersoon. Er is inmiddels door onze vogelwerkgroep een broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Bij de gemeente Naarden is geïnformeerd naar het vellen van bomen op de Naarder Eng en ook bij het Goois Natuurreservaat is hierover om opheldering gevraagd. De plannen van de Kamer van Koophandel om in de Zuidpolder te Veen een industrieterrein aan te leggen worden in de gaten gehouden. In verband hiermee gaat de vogelwerkgroep dit gebied in 2003 inventarisieren.. Voor de herinrichting van het Naarderbos is er voortdurend overleg om dit in de door ons gewenste richting te leiden.

6. Subgroep excursies

De excursies in 2002 en voorgaande jaren staan in onderstaande tabel samengevat.

	2002	2001	2000	1999
ochtend wandel-, vaar- of fietsexcursies	11	13	10	12
dagexcursies	5	4	2	3
avondexcursies	2		1	2
openbare excursies	1	1	1	2
weekendexcursies	2	1	2	2
totaal	21	19	16	21

Na het qua excursies wat kalmerere jaar 2000 en het MKZ jaar van 2001 kon in 2002 weer een ouderwets excursieprogramma volbracht worden. Nou ja, ouderwets? Er was in 2002 'slechts' één weekendexcursie, in april. Een ouderwets geslaagd weekend op het wonderschone vogelrijke Terschelling. Er was dus geen najaarsweekend voor de leden. Vanwege het 35 jarig be-

staan van de vogelwerkgroep is de groep excursieleiders eens een weekend zelf op pad geweest. Na vele jaren van inzet voor de gehele vereniging konden de excursieleiders ook eens 'deelnemer' zijn tijdens een weekend op Schiermonnikoog. Duidelijk werd tijdens het weekend, dat het voor al deze gelouterde excursieleiders niet meevalt om als deelnemer nog te opereren. Feitelijk waren er dus louter kapiteins aan boord. Verwarrend maar ook leerzaam. In elk geval werd het als prettig en zeker ook nuttig ervaren door de groep. Vastgesteld werd onder andere, dat we ook komende jaren nog hard moeten werken aan het aanvullen van de groep excursieleiders. Omdat onze altijd actieve voorzitter Joke in 2002 Sara had gezien heeft de groep dit aangegrepen om dit zaterdagavond op gepaste wijze te vieren.

De ochtend wandel- of fietsexcursies richtten zich zoals gebruikelijk hoofdzakelijk op het bezoeken van het voor ons werkgebied kenmerkend groot pallet aan biotopen. De dagexcursies richtten zich juist wat meer op gebieden buiten ons werkgebied. Samen met de deskundigheid van de excursieleiders zorgt dit ervoor, dat de leden veel soorten vogels in hun variatie aan biotopen kunnen waarnemen en bewonderen. Aloude succesnummers stonden weer op het programma, zoals: 's-Gravelandse landgoederen, Stulp, Stichtse Brug, Gooimeerkust, Ankeveense plassen en Flevo-polders (Oostvaardersplassen) en Zeeland. Er zijn echter ook wat min of meer nieuwe gebieden bezocht, zoals: de Hilversumse Bovenmeent, Texel en de uiterwaarden van de IJssel nabij Zwolle. Naast een avondexcursie naar de Hilversumse Bovenmeent was er ook een bijzon-

dere naar de Leusderheide. Daar konden we ouderwets veel nachtzwaluwen bewonderen. De traditionele Vroege Vogelwandering in het park van kassteel Groeneveld te Baarn, mocht zich weer verheugen op een prima belangstelling van vogelliefhebbers die nog geen lid zijn van de vogelwerkgroep. Wellicht heeft dit ook dit jaar geleid tot nieuwe leden.

Het programma voor 2003 zal ten tijde van de algemene ledenvergadering al weer geheel in de steigers staan. Zoals het er nu naar uitziet weer een vol en interessant programma. Om ook in de komende jaren een goed programma van excursies te kunnen volbrengen zal het nodig zijn om nieuwe excursieleiders aan te trekken of op te leiden. De huidige groep heeft uitgesproken om zich hiervoor in te spannen. Zonder deze excursieleiders zijn we als vereniging nergens. Daarom hier nogmaals een groot applaus voor de excursieleiders. De commissie buitenlandse reizen organiseerde in 2002 een reis naar Polen. Een enthousiaste groep leden van de vogelwerkgroep raakte haast niet uitgekeken in de vogelrijke omgeving in en rond de oerbossen bij Bia³owie¿a en het Nationale park Biebrzañski.

7. Algemene zaken

De ledenadministratie en de inning van de contributiegelden werd ook in 2002 weer verzorgd door Francien Wilms. De verzending van de Korhaan rustte ook nu weer op de schouders van Bep en Nico Dwars. Omdat dat werk aan het eind van 2002 als gevolg van persoonlijke omstandigheden voor de familie Dwars teveel geworden is, werd er hulp gezocht voor dit werk. Uiteraard waren er weer diverse mutaties in het ledenbestand.

Het totaal aantal leden is 660. Hieronder een overzicht:

Aantal leden per 31-12-02	
Aantal gewone leden	574
Aantal huisgenootleden	78
Aantal ereleden	8
Aantal gratis leden	48

Mutaties ledenbestand in 2002

Aantal nieuwe leden	51
Aantal leden opgezegd	49
Aantal leden adres onbekend	1
Totaal uitgeschreven	61
Aantal leden overleden	7
Aantal leden geroyeerd (niet betaald)	4

8. Financiële zaken

De totale begroting is in totaal ongeveer uitgekomen, maar laat op onderdelen verschillen zien. De contributie- en giftenopbrengst is vrij constant. Dank is op zijn plaats voor die leden die meer betalen dan de minimale contributie (totaal € 1807,80). Toch blijft groei van het ledental gewenst, omdat zonder groei de rek er op den duur uitgaat en dat betekent dan contributieverhoging. En dat wil eigenlijk niemand.

Versillen met de begroting zijn onder andere:

- de groei van het aantal actieve deelnemers aan de subgroep avifauna leidt tot hogere kosten;
- de boekenkraam, een zeer belangrijk promotiemiddel voor de vogelwerkgroep, heeft een minder gunstige inkoopregeling en daardoor geen positief, maar ook geen negatief resultaat.
- de kosten van de Korhaan stijgen trendmatig. Voor 2002 was al rekening gehouden met de éénmalige druk van de kleurencover voor twee jaar. Omdat dit bedrag niet is gebruikt in 2002, is dit bedrag als nog te betalen meegenomen naar 2003.
- de subgroep excursies had, mede gelet op het 35-jarig bestaan van de vogel-

werkgroep, een weekend voor de excursieleiders. De helft van de kosten is door de deelnemers voldaan. Het totale resultaat van de subgroep excursies komt ten laste van het werkkapitaal.

- de commissie buitenland is selfsupporting.
- ook de subgroep vogelcursus bedruipt zichzelf. Er is voor wat betreft het financiële gedeelte overleg met de penningmeester en op termijn zal integratie in de financiële stukken volgen.

Een probleem met financieel min of meer zelfstandige onderdelen van de vogelwerkgroep is de tijd: de penningmeester moet zijn stukken al snel in het nieuwe jaar aanleveren en de meeste financiële administraties over het afgelopen jaar zijn dan nog niet afgerond.

De bedoeling is om uiteindelijk alle verenigingsactiviteiten in de balans opgenomen te krijgen, maar het is zeker niet de bedoeling om al het financiële vrijwilligerswerk op de schouders van de penningmeester te leggen. Er is reeds een voorziening voor een eigen clubgebouw (€25189,-). Zolang echter niet meer concreet bekend wordt omtrent de voortgang, kan verdere reservering met terughoudendheid plaatsvinden. Het uiteindelijk negatieve resultaat van €162,81 komt ten laste van de algemene reserve, ofwel het eigen vermogen. Het eigen vermogen wordt dan €5754,03. Voor het jaar 2003 is de contributie bepaald op €16,- voor leden en €6,- voor huisgenootleden. Voor 2004 zal in het najaar een voorstel aan de ledenvergadering worden gedaan, omdat er dan meer inzicht is in de ontwikkeling van de (eventuele) huisvestingskosten.

Balans per 31 decemer 2002

	Per 1-01-02	Per 1-01-02	Resultaat '02	Per 31-12-02	Per 31-12-02
Liquide middelen	€ 4660,59			€ 2380,36	
Kapitaalrekening	€ 27863,49			€ 32818,23	
Depot TPG-Post	€ 183,78			€ 70,34	
Depot postbus				€ 113,44	
Te ontvangen/vooruutbetaald		€ 1336,69			€ 2876,79
Werkkapitaal SG excursies		€ 1294,62			€ 541,84
Werkkapitaal c'ie buitenland		€ 1470,70			€ 1020,7
Reservering clubhuis		€ 22689,01			€ 25189,01
Eigen vermogen		€ 5916,84	€ 162,81		€ 5754,03
Totaal	€ 32707,86	€ 32707,86	€ 162,81-	€ 35382,37	€ 35382,37

Verliesrekening en winstrekening

Omschrijving	Begroting	Uitgaven	Inkomsten	Verschil
SG avifauna	€ 600,00-	€ 883,38		€ 283,38-
SG excursies	-	€ 752,78		€ 752,78-
SG communicatie	-	€ 227,30		€ 227,30-
Commissie buitenland	-	€ 450,00		€ 450,00-
Ledenadministratie	€ 125,00-	€ 365,00		€ 240,00-
Ledenavonden	€ 1500,00-	€ 1504,92		€ 4,92
Lidmaatschappen	€ 400,00-	€ 282,67		€ 117,33
Bestuurskosten	€ 500,00-	€ 548,51		€ 48,51-
De Korhaan	€ 6625,00-	€ 6626,15		€ 1,15-
Diverse kosten	€ 250,00-	€ 42,40		€ 207,60
Contributies en giften	€ 11300,00		€ 11852,02	€ 552,02
Verkoop boeken, verenigingsuitgaven	€ 250,00		-	€ 250,00-
Rente	€ 950,00		€ 965,50	€ 15,50
Van Werkkapitaal SG Excursies	-		€ 752,78	€ 752,78
Naar werkkapitaal commissie buitenland	-		€ 450,00	€ 450,00
Reservering clubhuis	€ 2500,00-	€ 2500,00		-
Resultaat (van eigen vermogen)	-		€ 162,81	
Totaal	-	€ 14183,11	€ 14183,11	€ 162,81-

Begroting 2003

Uitgaven	Inkomsten
Contributie en giften	€ 11500,00
Rente	€ 1000,00
SG excursies	-
Commissie buitenland	-
SG avifauna	€ 900,00
SG communicatie	€ 250,00
Verkoop boeken, verenigingsuitgaven	-
Ledenadministratie	€ 250,00
Ledenavonden	€ 2000,00
Lidmaatschappen	€ 300,00
Bestuurskosten incl. secretariaat	€ 550,00
De Korhaan	€ 5500,00
Reservering clubhuis	€ 2500,00
Onvoorzien	€ 250,00
Totaal	€ 12500,00
	€ 12500,00

Algemene Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering zal worden gehouden op donderdag 27 maart 2003 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, Hilversum. Aanvang 20:00 uur.

Agenda:

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag algemene ledenvergadering over 2001, gehouden op 21 maart 2002 (De Korhaan 36 (2): XX – XX.).
3. Jaarverslag 2002
 - 3.1. Secretaris
 - 3.2. Avifauna
 - 3.3. Communicatie
 - 3.4. Vogelcursussen
 - 3.5. Natuurbescherming
 - 3.6. Excursies
 - 3.7. Algemene zaken
4. Financieel beleid
 - 4.1. Jaarverslag penningmeester over 2002
 - 4.2. Verslag kascommissie
 - 4.3. Vaststelling rekening 2002 en begroting 2003
 - 4.4. Decharge penningmeester
 - 4.5. Benoeming kascommissie
5. Bestuursverkiezing

Het bestuur van de vogelwerkgroep bestond in 2002 uit:

Voorzitter	Rob Kole * (<i>niet herkiesbaar</i>)
Secretaris	Marc van Houten *
Penningmeester	André Kerkhof #
Subgroep algemene zaken	Bep Dwars *
Subgroep avifauna	Guus Proost *
Subgroep communicatie	(<i>is vacant</i>)
Subgroep excursies	Joke van Velsen *
Subgroep natuurbescherming	Dick Jonkers * (<i>niet herkiesbaar</i>)
Subgroep vogelcursussen	Atie van Klaveren #

Namen gemarkeerd met (#) zijn in 2002 gekozen voor een periode van twee jaar. Namen gemarkeerd met (*) zijn aftredend in 2003. Rob Kole stelt zich niet meer verkiesbaar als voorzitter. Het bestuur stelt Erik Hans van Stigt Thans voor als kandidaat voor deze functie. Ook Dick Jonkers stelt zich niet meer verkiesbaar voor een bestuursfunctie. Er is nog geen kandidaat voor de subgroep natuurbescherming. Kandidaten voor de vacante functies (communicatie en natuurbescherming) kunnen zich melden of worden voorgedragen. Het bestuur verzoekt kandidaten, of tegenkandidaten, voor de vacatures en de herkiesbare functies, zich zo snel mogelijk op te geven bij de voorzitter of de secretaris.

6. Rondvraag.
7. Sluiting van de algemene ledenvergadering.
8. Pauze
9. Vogels van Malawi en Zambia door Erik Hans van Stigt Thans.

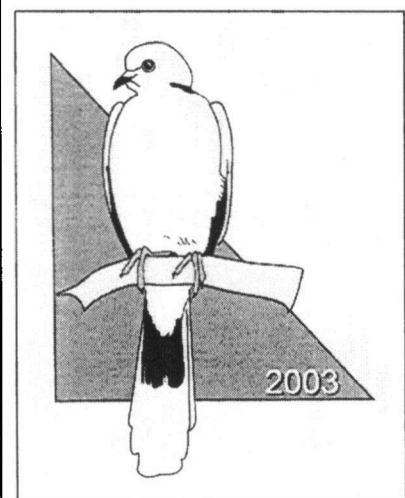
Turkse tortels gevraagd!

In de Korhaan 36 (5): 102-103 werd al aangekondigd dat de Turkse tortel de Vogel van het jaar in 2003 zou zijn. De toen geuite veronderstelling dat de stand teruggelopen zou kunnen zijn wordt bevestigd door de recent verschenen 'Atlas van de Nederlandse broedvogels' (Sovon Vogelonderzoek Nederland 2002). Daarin wordt beschreven dat een halvering van de piek na de jaren tachtig heeft plaatsgevonden met recent enige stabilisatie.

Ook dat onbekend is hoe stadspopulaties zich ontwikkelen door het ontbreken van duidelijke tellingen. Mogelijk leiden de resultaten van ons onderzoek naar de verspreiding tot een vervolgonderzoek om deze omissie op te heffen. Tot nu toe zijn er nog maar weinig waarnemingen doorgegeven. Stuur dus alle waarnemingen uit ons werkgebied op!

LITERATUUR:

Sovon Vogelonderzoek Nederland (2002): Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Ook een select gezelschap van zeer ervaren excursieleiders kan in opperste verwarring geraken. 'Was dat nu de eerste officiële Pallas' rietgors voor Nederland of niet?' Een 'mystery bird forever' op het Waddeneiland Schiermonnikoog.

Jan Bos

Vogeldriedaagse van de excursieleiders

Joke van Velsen had het weer voor elkaar. Zij bracht zestien van de negentien excursieleiders bijeen om ook zelf eens, 'los' van een groep, lekker te kunnen gaan vogelen. Hoewel, het officiële doel was natuurlijk anders, namelijk met elkaar van gedachten wisselen over de, zeg maar, techniek en tactiek van het leiden van groepen, het scherper worden bij het doen van waarnemingen, even stilstaan bij het 35-jarig bestaan en, last but not least, bij het halve eeuwfeest van Joke zelf. Dat laatste werd een hommage van de excursieleiders aan de jarige. Een vrouw van zeer bijzondere capaciteiten, maar dat weet de voorzitter, die haar, als ik het goed begrijp, onlangs een feestelijke boodschap heeft gebracht, beter dan ik. Joke werd dus als het ware op Schiermonnikoog, waar de groep excursieleiders bijeen was, 'vóórgeluldigd'. Jaar in jaar uit regelt zij het programma en zoekt er de leiders bij. Als dat nu het enige was Wie haar gadeslaat op een weekend, waar zij alle beschikbare kookpotten tegelijk voor haar rekening neemt, iedereen aan de tafel-, slaapzaal-, toilet- en afwasarbeid zet en als iedereen zo ongeveer in de auto zit voor de thuisreis, persoonlijk nog eens

met veger en zwabber door alle vertrekken gaat. De excursieleiders lieten haar op de tweede avond op de Kooiplaats weten hoe zij over dit alles dachten: het werd een hulding met een cadeau en het zeer luide meegezongen gezang 'Joke bedankt'. De 'drie dagen Schiermonnikoog' vielen op 4, 5 en 6 oktober, midden in de vogeltrek dus. Ondanks een (te) harde wind eerst uit noordwest, later uit noordoost was het succes met zoveel gerijpte vogelaars, nogal groot. Met 130 soorten werd een nieuw najaarsrecord gevestigd voor de vogelwerkgroep. De soorten, die werden waargenomen logen er niet om. Tot de 'gewone' soorten kunnen (in willekeurige volgorde) worden gerekend: roodhalsfuut, vuurgoudhaantje, ijsgors, sneeuwgorst, waterpieper, rouwkwikstaart, dwergstern, drieteenmeeuw, paarse strandloper, grote zee-eend, roodkeelduiker, roerdomp en jan-van-gent. Tot de 'ongewone' soorten: grauwe pijlstormvogel, slechtvalk (diverse waarnemingen), kraanvogel, kleine jager, kleine barmsijs, strandleeuwerik, zeekoet en een reeks kleine zilverreigers op het wad. Tot de 'sensationele' soorten: roodkeelpieper, grote pieper en grote burgemeester

Tot de 'supersoorten' (die waar je jarenlang op wacht): de Pallas' rietgors, maar het zou ook een dwerggors geweest kunnen zijn. De roepjes van de zeldzame piepers waren maar voor enkele vogelaars weggelegd. De grote burgemeester echter vertoonde zich voor vrijwel alle leden van de groep, van dichtbij op de kade van het jachthaventje. De Pallas' rietgors vormde, voor degenen die bij deze waarneming betrokken waren, veel denk- en zoekwerk. Er zat ter vergelijking een mannetje keep (grootte van een rietgors) naast de rietgors op de draad. Wij aanschouwden dus, gelet op het kleinere formaat, een dwerggors of een Pallas' rietgors. De dwerggors hield nog het langste stand. Na het noteren van alle kenmerken en het doornemen van handboeken ben ik zo vrij het op een Pallas' rietgors (eerste winterkleed vrouwtje) te houden, maarr... niet iedereen durft die stap te zetten. Een 'mystery bird forever' dus. Helaas, toen wij de vogel gingen benaderen was hij spoorloos verdwenen. Jammer dus, geen foto, geen officiële Pallas' rietgors voor Nederland. Niettemin voor de waarnemers het topstuk van de zeer geslaagde driedaagse. Enne: Joke bedankt!

Vogels kijken in het asiel is leerzaam en leuk, maar extra hulp is altijd wel zeer welkom.

Dick A. Jonkers

Vogelasiel Naarden: toevluchts-oord voor vogels in nood

Met de toenemende druk op de natuur komen steeds meer vogels in de problemen. In Nederland staan enkele tientallen vogelasielen klaar om vogels te helpen die het, doordat zij bijvoorbeeld gewond of verweesd zijn geraakt, op eigen kracht niet meer kunnen redden. Nadat deze weer gezond zijn, worden zij in de vrije natuur losgelaten. Het Vogelasiel 'Het Gooi' in Naarden is het vogelhospitaal voor het Gooi, maar vangt ook wel vogels op uit de omgeving van het gebied.

Geschiedenis

Het Gooi en omgeving is altijd rijk gezegend geweest met vogelasielen. In de jaren zestig bezat het al het landelijk bekende vogelasiel dat werd geleid door ons lid Carla Holzenpies. Laren had een klein asiel dat door de heer Waaijer werd gedreven. Zo'n 45 jaar geleden begon Barend van Ingen in zijn achtertuin te Naarden eveneens met de opvang van vogels. Net als Carla was hij lid van onze vogelwerkgroep en er is dus altijd een nauwe band tussen onze vereniging en dit asiel geweest. Na het overlijden van Barend nam zijn vrouw zijn levenswerk over. Toen ook zij overleed werd Frank van de Woord de beheerder. Frank hielp Barend al als sinds zijn tienertijd. Nu houdt hij samen met een groep vrijwilligers het asiel draaiend en

zorgt dat de vogels optimaal worden verzorgd. Het asiel in Naarden is één van de dertig door Vogelbescherming Nederland erkende vogelasielen. Door Frank en zijn vrijwilligers is het in de loop van tijd een steeds professioneler werkend opvangcentrum geworden, waar uit de wijde omgeving vogels worden binnengebracht. Behalve aan vogelverzorging wordt in toenemende mate aandacht geschonken aan educatie door het houden van een open dag, het verzorgen van lezingen en excursies, het geven van cursussen, het onderhouden van een website en het uitbrengen van nieuwsbrieven.

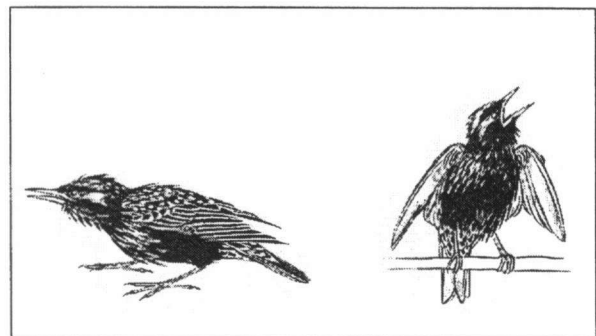
Van ziekenboeg tot moeraszone

Dagelijks komen dierenambulances en particulieren vogels afleveren. Soms moet men zelf op pad om een vogel uit een netelige positie te bevrijden. Bij vogels die binnenkomen wordt eerst een diagnose gesteld. Daarna worden zij als zij kwetsuren hebben in de operatiekamer, afhankelijk van de verwonding door de beheerder of een dierenarts verzorgd en ondergebracht in een van de ruimten in het asiel.

Dat kan de ziekenboeg zijn, de couveusekamer voor opgroeiende jonge vogels of een van de volières die zijn ingericht voor vogelgroepen of soorten. Zo zijn er een kooi met een moerasgedeelte voor waterhoentjes, roerdampen en meerkoeten, maar ook een voor aalscholvers, ooievaars, eenden en steltlopers. Voor zangvogels zijn verschillende ruimtes ingericht. Het zal duidelijk zijn dat roofvogels en uilen apart worden ondergebracht. Het complex bevat verder bergruimtes en een klein kantoor. In het centrum bevindt zich een multifunctioneel zeshoekig gebouwtje, ook wel 'de pit' genoemd voor vergaderingen, ontvangst van gasten, schoolklassen en excursies en het houden van exposities.

Tijdelijke gasten

Door de toegenomen bekendheid en de professionalisering worden van heinde en verre vogels binnengebracht. Daar blijft het niet bij! Het asiel krijgt ook

Spreeuwen

Tekening: Ari Stolk

ontsnapte volièrevogels, egels, schildpadden, konijnen en zelfs slangen. Van volièrevogels wordt geprobeerd via de speciale verenigingen en websites de eigenaren te achterhalen en als dit niet lukt worden zij elders ondergebracht. Andere dieren worden elders ondergebracht of naar de daarvoor ingerichte centra getransporteerd. Van de vogelsoorten die in het wild leven komen jaarlijks soms wel zeventig soorten binnen en het totale aantal vogels dat verzorgd wordt bedraagt zo'n 4000. Vooral de broedtijd is een hectische periode. Dan is de aanvoer van jonge merels, spreeuwen huismussen en koolmezen groot. Daarnaast worden nogal wat jonge rans- en bosuilen aangeboden. Men weet niet dat jonge uilen al voordat zij kunnen vliegen het nest verlaten, maar dan nog steeds door de ouders gevoerd worden. Zo'n 'zielige' uil wordt opgepakt en komt dan in het asiel terecht. Geregeld verblijven er vogels die op de Rode Lijst staan. In de afgelopen jaren waren dit onder andere ooievaar, zomertaling, groene specht en ijsvogel. Volwassen vogels zijn bijvoorbeeld nogal eens door het verkeer gegrepen, sommige zijn beschoten, weer andere zijn tegen een raam of een ander obstakel gevlogen of in prikkeldraad blijven hangen. Ongeveer driekwart van het totale aantal vogels dat verzorgd wordt redt het en wordt weer losgelaten. In een klein aantal gevallen moet euthanasie worden toegepast om verder lijden te voorkomen.

Hulptroepen

De onvrijwillig aanwezige gasten vragen voortdurende verzorging en hun aantal is te groot voor de beheerder. Gelukkig

nemen de andere vrijwilligers hem een hoop werk uit handen. Om de vogels in leven te houden moet dag in dag uit een scala aan werkzaamheden worden uitgevoerd. Jonge vogels moeten vele keren per dag gevoerd worden, voedsel in hapklare brokken worden klaargemaakt, volières gereinigd. Beheer en onderhoud vergen de nodige aandacht. Er worden bezoekers rondgeleid, lezingen en cursussen gegeven, de internetsite moet actueel blijven en de twee keer per jaar verschijnende nieuwsbrief moet worden uitgebracht. Kortom genoeg werk aan de winkel. Belangstelling om te helpen? Een telefoontje of e-mail naar de beheerder is voldoende.

Geld speelt ook een rol

Op de achtergrond wordt financiële steun verleend, maar er is ook veel steun in natura. Gemeenten verstrekken nog wel subsidies, maar de bedragen worden door hun eigen financiële nood van jaar tot jaar kleiner. Er zijn enkele honderden donateurs, die met een jaarlijkse minimumdonatie van _ 12,50 hun bijdrage leveren en er 'vrienden van het asiel', die af en toe een bedrag(je) storten. Deze bronnen zijn eigenlijk te gering om een structurele basis te vormen. Een enkele keer ontvangt het asiel een erfenis en er zijn ook mensen die voor hun feestje of jubileum geen cadeau vragen, maar geld voor het vogelasiel. Een lovenswaardig initiatief. Daarnaast zijn er sponsors die bijvoorbeeld een jaar lang

het voer of een project, zoals als het bouwen van een nieuwe kooi, voor hun rekening nemen. Bakkers brengen overtollig brood, groentehandelaren groenten, bedrijven verf, gaas en hout, etcetera. Onlangs werd zelfs gratis een telefoonsysteem geïnstalleerd, waardoor het asiel nog beter bereikbaar wordt. Het ziekenhuis Gooi-Noord zorgt ervoor dat overtollig materiaal bij het vogelasiel komt. Men weet het vogelasiel dus wel te vinden en dat geeft aan dat het werk van het vogelasiel bij velen in het Gooi bekend is. Ook de vogelwerkgroep verschaft ondersteuning in financiële en materiële zin. Er zijn echter maar weinig leden donateur! Hopelijk geeft dit artikel aanleiding om donateur te worden, waardoor de financiële positie van het vogelasiel versterkt wordt. De rol van de gemeente Naarden mag wel eens apart genoemd worden. Zij stellen het asiel in staat het complex op hun grond de werkzaamheden te laten uitoefenen en verlenen de diverse noodzakelijke vergunningen.

Bezoekmogelijkheden

Nieuwsgierig geworden, breng dan eens een bezoek. Neem gerust kinderen of kleinkinderen mee. Het vogelasiel is te bereiken vanaf de torenflat aan de Amersfoortsestraatweg en dan net na de brug over de Karnemelksloot rechtsaf. Bekijk ook de internetsite.

ADRESGEGEVENS:

Vogelasiel 'Het Gooi'
Burgemeester Visserlaan 1
Postbus 2031
1400 DA Naarden
Telefoon (035) 69 45 658
E-mail:
vogelasiel.het.gooi@hetnet.nl
Internet: <http://www.vogelasiel.nl>
Rekeningnummer 67.91.72.289

Vogels vliegen. Dat stelt min of meer tegenstrijdige eisen aan het skelet. Het moet zo licht mogelijk zijn, anders komt de vogel niet eens van de grond. Toch moet het extreem sterk zijn om de er op uitgeoefende krachten te kunnen opvangen. Met name het rompskelet geeft de vogel voldoende stevigheid.

Jan K. Nijhof

Een vliegende kokerbalk

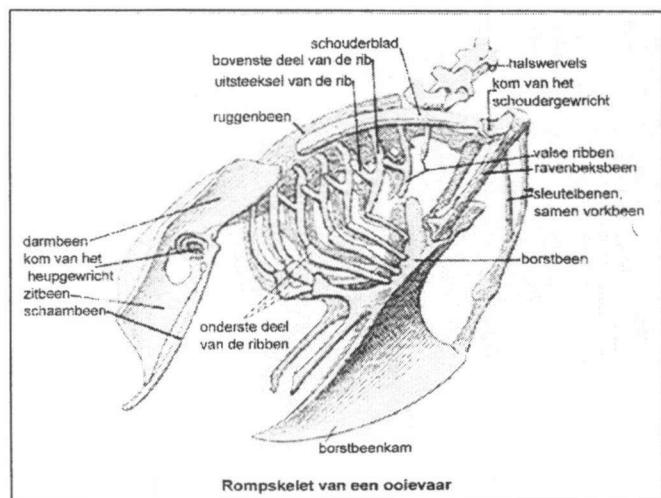
Gewervelde dieren (vissen, amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren) hebben in hun lichaam botten. Dat geeft ze een grotere stevigheid dan bijvoorbeeld kwallen of slakken. Bovendien worden de kwetsbare inwendige organen er door beschermd. Die beenderen dienen ook als aanhechtingsplaats voor spieren. Zouden die nergens aan vast zitten dan was het enige effect van een spiersamentrekking het dikker worden van die spier zelf. Nu zijn ze in staat een beweging te veroorzaken. Dat is de reden waarom botten en spieren juist ook in en bij de vinnen, poten en vleugels zitten. Die dienen immers voor de voortbeweging en moeten dus worden aangedreven.

Vogels vliegen, op een paar uitzonderingen na. Om dat mogelijk te maken zijn hun voorpoten veranderd in vleugels. Die vleugels zijn totaal ongeschikt voor alles waarvoor andere dieren hun voorpoten gebruiken. Dat betekent dat voor zitten en lopen bijvoorbeeld alleen de achterpoten beschikbaar zijn. Voor vliegen is flink wat kracht nodig. Dat vereist sterke vliegspieren. Deze zitten vast aan het borstbeen, wat deel uitmaakt van het rompskelet. Alle krachten worden uiteindelijk door dat rompskelet opgevangen. Het moet dus uiterst stevig zijn anders wordt de vogel al bij de eerste de beste vleugelslag in elkaar gedrukt. Bij zitten en lopen rust het hele gewicht van de vogel op de

(achter-)poten en dus via het heupgewricht op het bekken. Dit deel van het geraamte moet dus voldoende stevig zijn om te voorkomen dat de vogel door zijn poten zakt.

Maar daarmee zijn we er nog niet. Zelfs de grootste krachtpatsers onder ons, met de mooist geconstrueerde vleugels, kan niet vliegen. We zijn domweg te zwaar. Vliegende vogels moeten dus hun gewicht verminderen. Dat houdt in dat ook het geraamte zo licht mogelijk moet zijn. Dus hebben vogels minder botten dan andere gewervelde dieren. De botten die overblijven zijn vaak (verregaand) versmolten. Bovendien hebben veel beenderen holten of vensters, zelfs platte botjes zoals die van de schedel. Die holten bevatten geen merg, zoals bij onze beenderen, maar lucht. Ze zijn zogenaamd pneumatisch. Vaak bevatten ze luchtzakken die in verbinding met de longen staan en een rol bij de ademhaling spelen. Die holten schaden de stevigheid niet en brengen het gewicht aanzienlijk terug. Een buis is immers ook

lichter dan een staaf van dezelfde sterkte. Op plaatsen waar grote krachten worden uitgeoefend zitten binnenin de botjes diagonale tussenschotjes. Ongeveer op de manier zoals de vleugels van een vliegtuig van binnen geschoord worden. Het resultaat is onvoorstelbaar: normaal wegen de gezamenlijke veren van een vogel meer dan zijn botten! Het geraamte van de Amerikaanse Zeearend bijvoorbeeld weegt 272 g, zijn totale verenpak echter 700 g. Vogels bezitten drie tot tien, maar meestal vijf à acht, borstwervels. Borstwervels zijn die wervels die aan weerskanten een rib dragen. Bij vogels zijn ze weinig beweeglijk met elkaar verbonden. Vaak zijn er zelfs een aantal met elkaar vergroeid tot het ruggenbeen (futen, kraanvogels, duiven). In ieder geval zijn de laatste borstwervels vergroeid met de lendenwervels

(de wervels ter hoogte van uw middel), met de twee heiligbeenwervels (die op heuphoogte) en die weer met een aantal staartwervels. Samen vormen zij het vals heiligbeen, bestaande uit zo'n 10 - 23 vergroeide wervels. 'Vals' omdat het niet alleen uit heiligbeenwervels bestaat, zoals ons (echte) heiligbeen. Dit bot is op de tekening niet te zien omdat het achter het darmbeen zit. Hierop volgen vijf à zeven onvergroeide, zelfs flexibel verbonden staartwervels. Zij maken beweging van de staart mogelijk. De laatste vijf of zes staartwervels zijn weer onderling versmolten tot één botje, het stuitbeen. Dit draagt de staartpennen. Het rompedeelte van de vogelruggengraat is dus eerder stijf en sterk, dan soepel en buigzaam. Dit komt nog sterker tot uiting doordat het relatief kort is. Door een zo compact mogelijke bouw ligt het zwaartepunt dicht bij de vleugels. Dat maakt het vliegen een stuk makkelijker. Als wij, met ons gewicht en onze rechtopgaande gang, zo'n ruggengraat hadden, dan zou dat niet best zijn. Bij een sprong van enige hoogte zou hij zonder meer in onze hersenpan doordringen en dat is dan einde verhaal. Vogels zijn, doordat zij op twee poten lopen, gedwongen hun romp meer rechtop te houden dan viervoeters. Maar het zal u nu duidelijk zijn waarom zij niet, zoals wij, helemaal rechtop lopen, zoals wij. (Er zijn nog andere redenen).

De borstkas

Aan elke borstwervel zit aan weerskanten een slanke, massieve staaf beweeglijk verbonden: de rib. Die bestaat uit twee delen, verbonden door een gewricht. Zij vormen samen een naar achteren wijzende hoek. Het andere einde van de rib zit beweeglijk vast aan het borstbeen. Het bovenste deel heeft

een naar achteren gericht uitsteeksel dat zich op de volgende rib legt, wat extra stevigheid geeft. Deze uitsteeksel komen alleen bij vogels voor. Het borstbeen is een groot schild (eventueel met uitsteeksel, zie tekening) met, bij vliegende vogels, aan de buikzijde een enorme overlangse kam. Die fungeert als aanhechtingsvlak voor de vliegspieren. Hoe beter vlieger, hoe groter kam. Vleermuizen, mollen (graven) en pinguïns (die niet vliegen, maar met behulp van hun vleugels zwemmen) hebben ook zo'n kam. Het borstbeen is zo sterk en steekt zo ver naar achter dat het onbeschermd, dus kwetsbare, deel van het onderlijf minimaal is. De borstkas in zijn geheel mag dan zeer stevig zijn, de verschillende flexibele verbindingen maken echter wel beweging mogelijk. De borst kan platter worden of juist weer boller. Dat werkt als een blaasbalg en speelt een rol bij de ademhaling. Ruggelings tegen de ribben aan liggen de sabelvormige schouderbladen, er aan verbonden door spieren en pezen. Zij geven zo stevige steun aan het schoudergewricht, zonder de opwaartse beweging van de vleugel te hinderen. Tussen het schoudergewricht en het borstbeen zitten een paar brede, krachtige steunpilaren: de ravebeksbeenderen. Zij verhinderen dat de vanaf het borstbeen aan de vleugel trekkende vliegspieren het schoudergewricht verplaatsen. Zij zijn door middel van een gewricht aan het borstbeen verbonden. Bij ons zijn deze botten verworpen tot een uitsteeksel aan het schouderblad. De ravebeksbenen vormen samen met het schouderblad de kom van het schoudergewricht. In de buurt van dit gewricht zijn de einden van de sleutelbeenderen

stevig met de ravebeksbeenderen verbonden. Die sleutelbenen lopen naar beneden en zijn aan het ondereind met elkaar vergroeid en vormen zo samen een vork, vandaar de naam vorkbeen. De punt van de vork is op een of andere manier met het borstbeen verbonden, soms ermee vergroeid. Bij ons zitten de sleutelbeenderen stevig tussen het schoudergewricht en het borstbeen en houden zo de schouders uit elkaar.

Het bekken

Bij vogels is dit relatief groter dan bij alle andere gewervelden, van hieruit moet immers de hele romp gedragen worden. De twee darmbenen zijn naar verhouding zelfs reusachtig en steken tot in het gebied van de borstwervels naar voren. Ze zijn vergroeid met het vals heiligbeen, waar we het al eerder over gehad hebben. Vanaf de kom van het heupgewricht lopen de vlakke zitbenen naar achteren, zij zijn vergroeid met de darmbenen. Vrijwel tegen de zitbenen aan liggen de lange, slanke schaambenen, alleen de kop is vergroeid met de rest van het bekken. Bij ons vormt het bekken van boven (of van onder) gezien een gesloten ring. Zit- en schaambenen van links en rechts raken elkaar in het midden aan de buikzijde en vergroeien daar. Dit gebeurt op een enkele uitzondering na (loopvogels), niet bij vogels. Zij hebben een open bekken. Dit houdt waarschijnlijk verband met het leggen van de relatief grote, stijve en fragiele eieren.

Het totale rompskelet vormt een lichtgewicht-, stijve, sterke doos, waarin de inwendige organen veilig zijn opgeborgen. Er mee verbonden zijn de hals met de kop en de ledematen: vleugels en poten. Het geheel vormt eigenlijk een soort kokerbalk. Met vleugels.

Tuinvogelaars hoeven niet te timmeren of voor dag en dauw op te staan. Toch garandeert het tuinvogelen niet altijd en zorgeloos bestaan. Een beginnend tuinvogelaar komt er achter dat er zelfs in de eigen tuin voetangels en klemmen liggen, waarmee geen vogels, maar argeloze tuinvogelaars in het nauw gebracht worden.

Tim Timmerman

Tuinvogelen

Een paar jaar geleden ben ik lid geworden van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken. Al snel werd me duidelijk dat ik als lid van werkgroep geacht werd ook aan enkele activiteiten deel te nemen en dat leek een probleem te worden. Alle bezigheden die meebrengen dat ik af en toe voor dag en dauw op zou moeten staan vielen meteen af met de dooddoener dat dat er misschien later nog eens van zou komen. Ook het bouwen van nestkastjes leek me niets, want ik zal niet zo snel vergeten hoe minachtend de mezen in het voorjaar naar mijn bouwsels kunnen kijken, en alleen een combinatie van een allesoverheersende drang tot voortplanting en schreurende woningnood doet de dappersten besluiten om ze te betrekken om er een gezin te stichten.

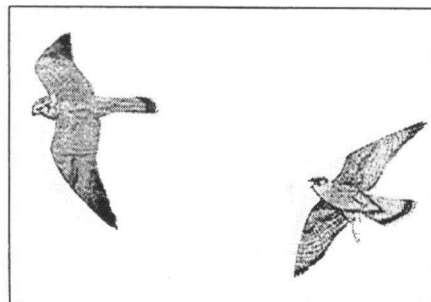
Wie schetst mijn opluchting toen ik in een wervend pamflet las dat ik zittend in mijn luie stoel deel kon nemen aan het tuinvogelonderzoek. Ik zag mezelf al zitten, licht onderuitgezakt vanwege het gezichtsveld, met een kijker en een gevuld glas binnen handbereik. Ik verheugde me er al op om ieder die daarover een geringschattende opmerking zou maken, zoals ik dat bijvoorbeeld van mijn vrouw zou kunnen verwachten, er hooghartig op te wijzen dat ik bezig was met een

wetenschappelijk ornithologisch onderzoek, samen met een select gezelschap van enkele tientallen speciaal geselecteerde waarnemers in het Gooi en omstreken. En interessante observaties zouden geen probleem zijn. Had ik in de afgelopen jaren niet onder meer een pestvogel, een fazant en zelfs een paar verdwaalde pauwen in de tuin gezien?

Toen de formulieren van het tuinvogelonderzoek gearriveerd waren begon ik met de voorbereidingen. Dagwerkformulieren werden ontworpen; klad weekrapportageformulieren gemaakt en één en ander werd op het bijzettafeltje naast de strategisch opgestelde luie stoel klaargelegd, samen met de afgestofte kijker en mijn vogelgids. De overige in het pand aanwezige kijkers en toneelkijkers werden over de ramen van de diverse kamers verspreid, samen met speciaal voor dit doel aangeschafte potloden die door mij vlijmscherp geslepen waren. Tenslotte werd het glas gevuld en ik was klaar om mijn bijdrage aan de wetenschap te gaan leveren. Maar met zulke hooggespannen verwachtingen is het niet verwonderlijk dat de werkelijkheid hier en daar wat tegenvalt.

Wie meedoet aan een tuinvogelonderzoek moet er op be-

dacht zijn dat de vogels dit razendsnel in de gaten hebben, en hun gedrag onmiddellijk aanpassen. Voor de iets zeldzamere soorten betekent dit eenvoudigweg dat ze de betreffende tuin niet meer bezoeken. Natuurlijk had ik wel voorzien dat pestvogels, fazanten en zeker pauwen niet tot de dagelijkse waarnemingen zouden behoren, maar als ik er voor ging zitten verwachtte ik toch zeker de grote bonte specht te zien, en natuurlijk boomklevers en boomkruipers. Maar het overgrote deel van de tijd blijven deze nu weg, evenals keep en groenling, terwijl de reiger pesterig alleen nog maar de tuin van de burens bezoekt. De realiteit was dus dat ik voornamelijk mussen zag en dat ik een groot deel van de middag en meerdere glazen investeerde in het tellen van een groep mussen. Dit is een bezigheid die nooit verveelt, altijd frustrant en zeker niet zal leiden tot een nauwkeurig kennis van het exacte aantal

Smelleken

aanwezige mussen, vandaar dat op mijn formulieren voornamelijk twee aantallen vermeld worden: dertig (de normale situatie) of twintig (iets minder dan normaal). Sinds ik weet dat huis-mussen in steeds minder tuinen voorkomen en dat het hebben van een populatie van dertig stuks best wel een beetje bijzonder is, heb ik me op dit punt met mijn lot verzoend.

Andere soorten hebben weer een andere methode om de tuinvogelaar bij zijn wetenschappelijke onderzoeken te hinderen, en ik denk daarbij aan soorten als tjiftjaf, fitis, rietzanger, bosrietzanger, glanskop en matkop en nog verschillende andere naarlingen. Wanneer deze vogels in de gaten hebben dat er een tuinvogelaar actief is, en dat is vanaf het moment dat het eerste setje formulieren arriveert, zullen ze nooit langer dan 0,4 s stilzitten op een goed zichtbare plaats, terwijl ze het er minutenlang van nemen als er een paar bladeren in de weg zitten. Een andere bekende truc is om op wat afstand redelijk open te gaan zitten. De arme tuinvogelaar zal dan naar zijn kijker grijpen, en precies op het moment dat hij deze naar zijn ogen brengt vliegt de plaaggeest weg. U kent dit gedrag vast wel, want het is een bekend verschijnsel in de amateurornithologie.

Ben ik er eindelijk toch in geslaagd redelijk zicht te krijgen op de bezoeker, dan blijkt het wonderlijk genoeg vaak toch nog niet mogelijk om de kleur van de pootjes of de lengte van de wenkbrauwen vast te stellen. En zelfs wanneer dat wel lukt is de strijd nog lang niet gewonnen, want in mijn tuin lijken de vogels zelden exact op hun afbeeldingen in Petersons vogel-

gids. De kleur van de buik of de vorm van de markante wenkbrauwstreep is net weer een ietsje anders. Soms moet ik wel concluderen dat bij mij vogels voorkomen die uniek zijn in Europa. Normaal heb ik hiermee niet zoveel problemen. Vraagt iemand mij wat voor vogel er in de tuin zit, oordeel ik vol zelfvertrouwen dat dat een tjiftjaf is, en in meer dan negentig procent van de gevallen zal ik gelijk hebben, maar bij Dick Jonkers en Fernand Jager kan ik met zoiets natuurlijk niet aankomen.

Interessant werd het toen op een winterse dag een roofvogeltje de tuin binnenzilde, tevergeefs jacht maakte op een mus en toen amechtig neerstreek op een heg en daar minutenlang bleef zitten. De kijker en de vogelgids er bij, en mijn vrouw en ik kwamen in zeldzame eenstemmigheid tot de conclusie dat dit alleen maar een smelleken kon zijn. In de daaropvolgende maanden werd het 'smelleken' een meer of minder geregelde bezoeker, waarvan af en toe een mus of een spreeuw het slachtoffer werd. Eénmaal zag ik hoe een spreeuw werd opgejaagd en tegen een slaapkamerraam vloog en tijdens zijn verdoofde val bekwam door de jager opgevangen werd.

Omdat er na een mislukte achtervolging vaak geruime tijd gerust werd, konden we de bezoeker goed bekijken, en zodoende vaststellen dat het twee verschillende exemplaren betrof waarvan de één leikleurige en de ander donkerbruine bovendien had. Man en vrouw dus. Maar ondanks deze schijnbare bevestiging was ondertussen de twijfel begonnen te knagen: ik zag wel erg vaak smellekens. Sterker nog: ruim de helft van alle waar-

nemingen van smellekens in het Gooi leken wel in mijn tuin plaats te hebben. Toen tenslotte ook Dick Jonkers openlijk twijfel uitsprak over zoveel smellekens, moest ik met tegenzin toegeven dat het hier waarschijnlijk ging om alls smellekens vermomde sperwers.

Begrijp me echter niet verkeerd, tuinvogelen leidt zeker niet alleen tot frustraties. Volgens mij is het, zeker voor de nog niet zo heel erg ervaren vogelliefhebber een uitstekende manier om te oefenen in het herkennen van de soorten en het bewust worden van hun typerende gedrag. En ook wie altijd al aandacht dacht te hebben voor de vogels in zijn tuin wordt toch nog opmerksamer, en het gaat je op een bepaald moment ook opvallen dat je bepaalde vaste klanten mist of dat er juist opvallend veel van zijn. En ik ben er ook zeer over te spreken hoe tuinvogelen helpt om kinderen en kleinkinderen te betrekken in het waarnemen van vogels.

Eénmaal per jaar geeft een soort biologische klok het sein aan alle mierennesten in mijn tuin en in de omgeving dat het tijd is om te gaan zwermen. Als opborrelende olie komen de vliegende mieren naar boven en na enig rondkruipen proberen ze op te steigen. Voor de vogels is dat een soort Sinterklaas. Mussen en andere vogels proberen al op de grond zoveel mogelijk mieren op te pikken, terwijl laagvliegende zwaluwen huis houden onder degenen die er in geslaagd zijn om het luchtruim te kiezen. Weer een laagje hoger zweven tientallen kokmeeuwen die zich tegoed doen aan de beste vliegers, die net dachten dat ze het gemaakt hadden. Vorig jaar was er op het jaarlijkse evenement een aantal spreeu-

wen afgekomen, voor wie het waarschijnlijk de eerste keer was dat ze dit feestmaal meemaakten. In hun haast om zoveel mogelijk mieren in zo kort mogelijke tijd op te pikken, gingen ze bovenop de nesten staan, met het gevolg dat de mieren massaal tegen hun poten opkropen. Op een gegeven

moment werd het gekriebel hen dan te erg en probeerden ze, geagiteerd rondstappend, de mieren van hun veren te pikken. Mijn jongste dochter, die naar de voorstelling zat te kijken, lag bijkans in een deuk van de malle capriolen van de beesten.

Het grote voordeel van vogels kijken als hobby is wel dat het

vrijwel overal kan. Vogels observeren in de eigen tuin doet iedere liefhebber, maar je steekt er gegarandeerd meer van op als je meedoet aan het tuinvogelonderzoek. Ik hoop dan ook in het volgende kwartaalbericht van het tuinvogelonderzoek te lezen dat enkele tientallen nieuwe waarnemers zich hebben aangemeld.

Atlas van de Nederlandse Broedvogels

Voor mij ligt het boek: Sovon Vogelonderzoek Nederland 2002, atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000, een pil van drie kilo.

Het broedgedrag van 236 soorten vogels staat er uitvoerig in beschreven. Per soort beschrijven de auteurs de verspreiding en de daaraan ten grondslag liggende ecologische factoren. Zoals de relatie met klimaat, aanwezigheid van voldoende voedsel, bedreigingen en andere relevante omstandigheden. Op verspreidingskaartjes staan de gevallen van broedzekerheid, verandering, relatieve dichtheid en een aantalschatting (paren) weergegeven.

Voor wie meer wil weten over voorkomen, broeden en broedgedrag van vogels in Nederland is dit een onmisbaar naslag- en standaardwerk.

Vergeleken met de eerste broedvogelatlas (periode 1973-1977) is het aantal broedvogelsoorten met 33 toegenomen. Het gaat hier echter om de zogenaamde exoten. Op de rand van uitsterven staan de Cetti's zanger, Klapekster, Ortolaan, Woudaap, Korhoen en Duinpieper. Zij gingen ten opzichte van 1973-1977 met meer dan 90 procent achteruit. Over de Klapekster die in het Gooi op het ogenblik regelmatig gezien wordt, staat geschreven dat er slechts één ze-

ker - en twee mogelijke broedgevallen waren in 1999.

Ook voor beleidsmakers is dit een belangrijke bron; waar zijn soorten verdwenen of waar zijn ze juist verschenen en wat is daar de (mogelijke) oorzaak van.

Voor de minder fanatieke vogelaar is dit boek ook een welkome aanvulling op de boekenplank. Als bijvoorbeeld de Zeearend gesignaleerd is rond het Naardermeer of de veelvuldig bewonderde Witbandkruisbek bij het IJzerenveld, kan je snel nakijken wat er over de soort bekend is in Nederland. En besluiten of je inderdaad alles moet laten vallen om terstond de soort te gaan bekijken. Iedereen is immers tegenwoordig: "druk, druk, druk"! Ook uit dat oogpunt is het de investering dus zeker waard!

Als je naar een bepaald gebied toe gaat, kan je betrekkelijk eenvoudig opzoeken welke voor Nederland bijzondere soorten er voorkomen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de Grauwe

Klauwier in het Bargerveen te Drente en de Ortolaan in het zuidoosten van het land.

Kritisch puntje is misschien, dat er niet van elke soort een kleurenfoto is opgenomen. De lezer moet het in bijna alle gevallen doen met een zwart-wit tekening. De weliswaar prachtige foto's staan bovendien willekeurig verspreid in het boek.

Auteur: SOVON Vogelonderzoek Nederland

Uitgeverij: Naturalis / KNNV Uitgeverij / EIS-Nederland

Prijs: € 62,50

ISBN: 90-501-161-0

Tentoonstelling: tot en met zondag 6 april is er in de galerie van Naturalis te Leiden een expositie te zien onder de titel: "Alle vogels tellen mee". Kijk voor meer informatie op: www.naturalis.nl

Uit de veren

Subgroep Avifauna

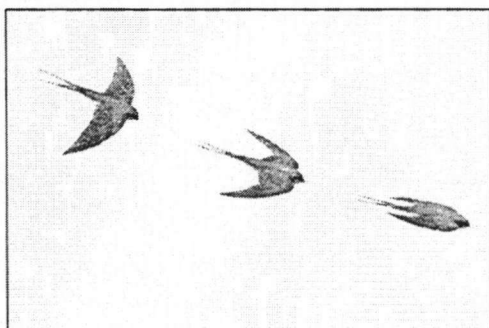
Dit is de vaste rubriek van het coördinatieteam van de Subgroep Avifauna. Hier vindt u onder andere nieuws en feiten over de diverse werkgroepen, oproepen, onderzoeksvragen en voortgang van de projecten.

Dinsdag 14 januari 2003 vond de vergadering plaats van de Subgroep Avifauna. Het was een onderhoudende bijeenkomst, mede mijns inziens door het informele begin en einde, waarbij 24 coördinatoren en niet-coördinatoren van de diverse werkgroepen aanwezig waren. Hieronder volgt een selectie van een aantal punten uit de notulen; belangstellenden die alsnog de volledige notulen willen inzien, moeten mij dat even mailen/doorbellen.

Notulen Avifauna vergadering 14 januari 2003

1. Opening en mededeling

Guus Proost opent de vergadering en stelt Corné Joziassse, de nieuwe coördinator van de Eempoldertellingen voor. Nico Klippel zal op korte termijn zijn taak overdragen aan Corné. Nico, namens de Subgroep Avifauna wil ik je van harte bedanken voor je inzet, je hebt gedurende 30 jaar de Eempoldertellingen gecoördineerd, een vermelding in het vogelwerkgroep-'Book of Records' waard!

Boerenzwaluw

Tekening: Erik van Ommen

2. Uit de notulen van 10 september 2002

Zanderij:

Paul van de Poel wil dit gebied systematisch gaan tellen en heeft daarvoor een protocol gemaakt. Hij streeft naar een tel-frequentie van eens per 14 dagen. De KNNV inventariseert het gebied ook op onder andere. libellen, vogels, mossen en zoogdieren.

Losse waarnemingen gaarne melden aan Paul van de Poel (p.van.der.poel@hccnet.nl).

Bosuil:

De laatste jaren werden er volgens Harry de Rooij geen broedresultaten in de kasten geconstateerd, ook is het mogelijk dat door het late broeden resultaten gemist werden. Harry en Ronald Beskens hebben indien mogelijk de bestaande kasten hersteld; inmiddels zijn er nieuwe, vervangende kasten gemaakt.

Ganzen:

Er wordt een nieuwe coördinator gezocht. *Wat let u stap eens in de wondere wereld van de gans en meld u aan!*

Flora- en Faunawet:

Het bezwaar van de vogelwerkgroep over de mistoestanden die uit deze wet voorkomen, is door de provincie Noord-Holland wel gegrond verklaard, maar naast zich neergelegd. De mogelijkheid om zelf actie te on-

dernemen en politici te benaderen wordt overwogen.

3. Werkgroepvoordracht: Nestkastenonderzoek door Anco Driessen

Het nestkastenonderzoek is in 1967 gestart. Over alle jaren is een verslag gemaakt. In ons telgebied zijn 30 'nestkastgebieden', één daarvan is Heidebloem. In het nestkastenseizoen vinden de volgende activiteiten plaats:

- een timmerdag;
- controle van de kasten op soort, aantal eieren en broedresultaat van maart tot en met juni;
- het invullen van de lijsten, die vervolgens toegestuurd worden aan Anco Driessen.

Met name dit laatste punt is een knelpunt, want niet alle lijsten worden tijdig toegestuurd! Gaarne aandacht voor dit punt, want het vertraagt het opstellen van het rapport. Als opvallend punt uit het onderzoek wordt de afname gemeld van de ringmus. *Leden die aan deze activiteiten willen deelnemen, kunnen zich melden bij Anco Driessen: ac.driessen@freeler.nl*

4. Inventarisaties

Gebied tussen Wakkerendijk/ Meentweg en Gooyergracht

Half maart zal de inventarisatie van het gebied starten; coördinator is Rob Kole. Het gebied is lastig te inventariseren, het tellen zal hoofdzakelijk vanaf de wegen plaats vinden, hoewel er even-

tueel een beperkt aantal insteken gedaan kunnen worden. Met behulp van een telescoop moet het ook mogelijk zijn broedende vogels vanaf de weg waar te nemen, mits het gras natuurlijk kort is. Ook het inventariseren van de boerderijen geschiedt vanaf de weg, er zal geen toestemming gevraagd worden aan de boeren. *Tellers: Jelle Harder, Adrie Vermeule, Gert Bieshaar, Roel Zijlstra, Joke van Velsen, Dick Jonkers, Guus van de Poel, Frank van de Weijer (steenuilen), Harry de Rooij (kerkuilen en tv.-kasten), Hugo Weenen, Piet Spoorenberg, Anco Driessen en Cor de Kruij*

Cruysbergen

De inventarisatie was reeds gestart, maar werd destijds stopgezet vanwege de MKZ-crisis en zal dit jaar vervolgd worden. Er zal toestemming gevraagd worden om ook het aangrenzende, voormalige MOB-complex te mogen tellen. Coördinatoren zijn Guus Proost en Cor de Kruij. *Tellers: Guus Proost, Dick Jonkers, Jelle Harder en Cor de Kruij.*

NB: Lezers die mee willen helpen of misschien een keer met meer ervaren tellers mee willen lopen, kunnen dit aan mij melden: cor.francisdekruij@wanadoo.nl

5. Vogel van het jaar 2003: Turkse Tortel

Anders dan vorig jaar, toen we de ekster als onderzoekssoort hadden, zullen we ons bij de Turkse Tortel niet richten op het vinden van nesten, maar op losse waarnemingen en slaapplekken. De ingezonden gegevens, die inmiddels binnenkomen, zullen verwerkt worden tot een verspreidingskaart. Hierbij roep ik een ieder op waarnemingen van de Turkse Tortel door te geven aan de coördinatoren van dit project: Dick Jonkers

(d.jonkers@12move.nl) en Rob Kole (rkole@wxs.nl).

6. Nieuwe projecten Boerenzwaluw: Geplande activiteiten:

- Vaststellen van de locaties waar de kunstmatige nestgelegenheid aan te brengen: in duikers, onder bruggetjes en dergelijke. Rekening houden met onder andere. bereikbaarheid en waterdiepte. Gedacht wordt aan circa veertig locaties, die worden ingetekend op kaarten met een schaal van 1:25.000.
- Bij Landschap Noord-Holland zijn 'nestplankjes' ontwikkeld die daar ook gemaakt zullen worden.
- Aanbrengen van de 'nestplankjes' door vrijwilligers van de VWG en Landschap Noord-Holland.
- Minimaal gedurende twee jaar de broedresultaten controleren door de vogelwerkgroep.

NB: Leden van de VWG die aan dit project willen deelnemen worden verzocht dit te melden aan Dick Jonkers: d.jonkers@12move.nl.

Gierzwaluw

Gedacht wordt om naast het tellen van nesten de activiteiten vooral toe te spitsen op het aanbrengen van nestgelegenheid; hiervoor zullen met name projectontwikkelaars, woningcorporaties, gemeenten en dergelijke benaderd en gestimuleerd moeten worden. Genoemde activiteiten gebeuren tot nu toe niet of nauwelijks.

NB: Leden van de vogelwerkgroep en in het bijzonder deelnemers aan de vogelcursus worden opgeroepen om aan deze activiteiten deel te nemen. Aanmelden bij Dick Jonkers.

7. Diverse ter tafel komende zaken en rondvraag

De Midwintertellingen van 17 - 20 januari zijn nog niet helemaal rond. Twee tellers hebben zich afgemeld; tijdens de vergadering zijn we er niet in geslaagd vervangers te vinden.

De knotdag en de herstelwerkzaamheden aan de oeverzwaluwwand in de Groeve Oostmeent op zaterdag 4 januari, een gezamenlijk initiatief van de VWG en de Werkgroep Land-schapsbeheer 'Nardincklant', was een succes.

Werkdagen:

1 februari 2003, 09.00u wilgen knotten bij de observatiehut aan het Eemmeer
15 februari 2003, 09.00u wilgen knotten en opslag verwijderen bij de Wolfskamer
1 maart 2003, 09.00u schonen van het visdieveneiland in het Eemmeer (zie verder Het Goois Vogelnet nr 909)
Informatie over deze werkdagen bij Dick Jonkers.

Werkgroep Roofvogels:

De WRN-dag in Meppel op 22 februari; voor een door de roofvogelstudie-groep zelf opgezette cursus die 16 januari start in 't Laer' (Hilversum) is nog plaats.

De Telpost deelt mede in de herfst een 'record' aan trek-tellingen te hebben uitgevoerd en wel 21! Volgende vergadering: dinsdag 9 september 2003

Mocht je niet kunnen mailen, dan kun je ook gebruik maken van onderstaand telefoonnummer, namens het CoördinatieTeam Subgroep Avifauna, Cor de Kruij, secretaris, De Dam 72, 1261 KV, Blaricum, (035) 525 82 99, e-mail: cor.francisdekruij@wanadoo.nl

Gooise vogelaars in den vreemde. Elkaar onderweg bijna kwijtrakend, een hoge chill factor trotserend, komen zij bij het zien van zoveel leuke soorten aan het eind van de dag uiteindelijk ook nog in tijdnood.

Marijke de Graaf

Rondje Schouwen-Duiveland

Het was bitter koud op zondag 8 december 2002. Er stond een snijdende oostenwind bij een temperatuur van -4°C en een windkracht 5. Dat maakte de chill factor die dag behoorlijk hoog. Toch stonden er om zeven uur 's ochtends zestien personen paraat om de excursie naar het Zeeuwse 'eiland' Schouwen-Duiveland te gaan maken.

Wim le Clerq en Dick Jonkers leidden de excursie. Het gezelschap dreigde al snel uit elkaar te vallen omdat 'voorrijder' Wim op de N59 Brielle aanhield in plaats van Zierikzee. De auto van Dick tufte wel door naar de haven van Stellendam en trof daar nog een zestal vogelaars aan die van huis uit rechtstreeks naar Zeeland waren vertrokken. Na wat mobiel getelefoneer vonden tenslotte ook de overige excursieleden de haven. Het begon al meteen goed. Een prachtige velduil zeilde over en ging iets verderop aan de dam zitten. Hij liet zich prachtig bekijken met zijn felle gele ogen en zijn ronde kop. Deze keer konden ook de oorpluimen gezien worden die over het algemeen weinig zichtbaar zijn. Maar ja, bij deze wind bleef er geen pluim liggen. We zagen ook nog onder andere kluten, een bruine kiekendief, brandganzen en de enige grote bonte specht van die dag.

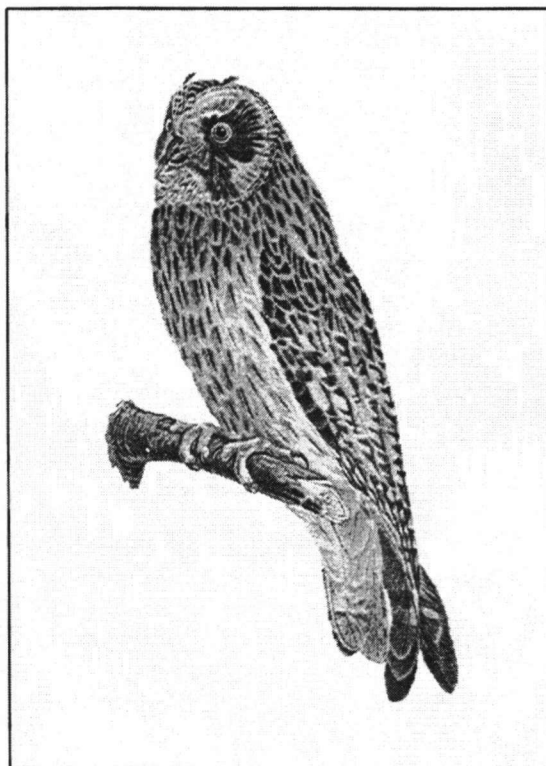
Daarna togen wij richting Brouwersdam waar ons bij de Spuisluizen een nieuwe verras-

sing wachtte. Vlak bij elkaar roodkeelduikers en kuifduikers. Het blijft alleen jammer dat het winterkleed zoveel minder mooi is dan het zomerkleed. Ik herinner mij een vakantie in Noorwegen waar wij aan de rand van een kleine plas twee roodkeelduikers in zomerkleed konden bewonderen. De prachtige rode keel en de ragfijne gestreepte hals, werkelijk prachtig! Zo'n beeld vergeet je nooit meer. Maar ook in de Nederlandse winter blijft het een erg leuke waarneming. Om het plaatje nog wat aan te vullen verscheen er nog een roodhalsfuut in beeld. Verder zagen wij hier de drieteenstrandloper en de paarse strandloper. Bij de Schelphoek een oude bekende: een ijsvogel die in andere jaren in dezelfde hoek gezien is.

Ter hoogte van de Heerenkeet een groep van 44 dodaarzen, een kleine zilvereiger, een roodborsttapuit en een groepje foeragerende zwarte ruiters. In de Heerenkeet hielden wij een voeder- en plaspaauze. Erwtensoen en kruidenbitter gingen er goed in. Het weer was de hele ochtend matig en wat

heilig geweest en pas in de middag begon het open te trekken. Vóór Bruinisse, aan het eind van de excursie, zagen wij pas de eerste spreeuwen. Wat betreft de roofvogels was de dagoogst: vijf buizerds, één ruigpootbuizerd, negen torenvalken en twee blauwe kiekendieven. In totaal hebben we 79 vogelsoorten gezien.

Er was te weinig tijd om heel Schouwen-Duiveland rond te rijden dus braken we halverwege de middag de excursie af zodat we nog bij daglicht naar huis konden rijden.

Velduil

Programma

Omdat het in bepaalde gevallen mogelijk is dat er veranderingen doorgevoerd zijn, raden wij u aan steeds de meest recente Korhaan te raadplegen (voor de juiste tijden en vertrekplaatsen e.d.)

Zondag 23 februari: Auto dagexcursie naar de Flevopolders o.l.v. Wim le Clercq en Bertus van de Brink. Vertrek om 7.00 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid. Eten en drinken meenemen.

Donderdag 27 februari: Lezing door de heer Ben van Bokhoven over de 'Lieflijke Wildernis' van Noord-Europa. Wanneer we aan Noord-Europa denken zal bij velen onder ons het bekende Falsterbo en omgeving als eerste in beeld komen. Dat dit deel van Noord-Europa nog vele andere mooie gebieden kent zal Ben ons aan de hand van een fraaie diaserie laten zien. Uiteraard zal de nadruk liggen op de vogels (onder andere: kraanvogel, brilduiker, Auer- en sneeuwhoen, poelsnip), maar ook zoogdieren zullen zich laten zien. En laten we het magnifieke noorderlicht niet vergeten. Kortom een diversiteit aan beelden, die garant staan voor een geslaagde avond. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg, hoek Diependaalselaan. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 8 maart: Ochtend wandelexcursie De Stulp en Pluismeer o.l.v. Frank van de Weijer, Jan Terlouw en Adri Vermeule. Vertrek om 7.00 uur, vanaf de parkeerplaats bij het midgetgolfterrein in Lage Vuursche.

Zondag 23 maart: Ochtend fietsexcursie Bovenmeent o.l.v. Nico Klippel en Wim le Clercq. Vertrek om 8.30 uur, vanaf het NS-station Bussum-Zuid..

Donderdag 27 maart: Algemene ledenvergadering. Na de pauze zal ons lid Erik-Hans van Stigt Thans ons wat beelden laten van zijn vele reizen naar Afrika en daarbij onder andere ook aandacht schenken aan Malawi en Zambia. Van alles wat, derhalve gevarieerd en interessant. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg, hoek Diependaalselaan. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 6 april: Openbare 'Vroege Vogels'-excursie bij kasteel Groeneveld te Baarn. Aanvang 6.00 uur voor het kasteel. Excursieleiders in ieder geval Adri Vermeule, Nico Klippel, Fred van Klaveren en Yolande Bosman. Joke zal meer excursieleiders benaderen.

Maandag 21 april: Ochtend fietsexcursie Eempolders o.l.v. Joke van Velsen en Hugo Weenen. Vertrek om 9.00 uur, vanaf het winkelcentrum tegenover het (nieuwe) gemeentehuis aan de Laarderweg te Eemnes.

Donderdag 24 april: Lezing door de heer Erwin van Laar met als onderwerp 'Uilen doen het 's-nachts'. Nachtelijke activiteiten zijn ons vreemd, ergo wij slapen dan liever. Uilen denken daar anders over. Zodra de schemering, gevolgd door de duisternis, zich als een deken over zijn territorium vleit wordt hij actief. Als wijkagent zal Erwin af en toe, net als de uil, de nacht in moeten. Beroepsmatig derhalve, maar als pak en pistool vervangen zijn door camera en flitslicht moet vooral mijnheer den Uil oppassen. Het hele familielevens van de uil, vanaf de territoriumafbakening tot het uitvliegen van de jongen, wordt dan vastgelegd. In de voordracht zal ook aandacht besteed worden aan het geruisloos vliegen van de uil, zijn fenomenale gezichtsvermogen en de jacht op prooi. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg, hoek Diependaalselaan. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 25 tot en met zondag 27 april: Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer.

Dit is een kampeerweekend. Er wordt gebruik gemaakt van de accommodatie van camping 'Lauwerszee' te Vierhuizen. Wanneer u niet beschikt over een tent of een caravan, dan is de mogelijkheid aanwezig om te logeren in de kampeerboerderij (maximaal 40 personen). De excursies vertrekken op vrijdag om 12.00 uur, zodat u in de ochtend voldoende gelegenheid heeft om te reizen en uw tent op te zetten. Het weekend eindigt zondag aan het einde van de middag. Fietsen zijn voor u gehuurd en vrijdagavond is er soep. Zaterdag en zondag wordt voor eten en drinken gezorgd. Opgave dient schriftelijk te geschieden bij Joke van Velsen met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. Tevens dient u aan te geven of u gebruik maakt van uw eigen tent of caravan of van de kampeerboerderij. De kosten bedragen € 60,- per per-

soon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 25 maart 2003 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 van de penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum, onder vermelding van 'voorjaarsweekend Lauwersmeer'. Indien op 25 april dit bedrag niet ontvangen is, dan is deelname niet meer mogelijk.

Zaterdag 3 mei: Dag wandelexcursie Rondje Naardermeer (circa 17 km) o.l.v. Johan van Galen Last Vertrek om 5.30 uur vanaf 'De Visserij', Meerkade 1 in Muiderberg (dit is de vaste startplaats voor vaar-excursies van Natuurmonumenten). Goede wandelschoenen en eten en drinken meenemen.

Zaterdag 17 mei: Dag wandelexcursie Amsterdamse Waterleidingduinen o.l.v. Wim le Clercq, Guus Proost en Wery Hegge. Vertrek om 6.30 uur, vanaf het NS-station Bussum-Zuid. Goede wandelschoenen en eten en drinken meenemen. Let op: Voor dit gebied is een kleine toegangsprijs verschuldigd.

Week van 18 tot 25 mei: Excursie Oostenrijk. Vogels zien in het gebied van de Neusiedler See en over de grens in Hongarije We gaan met eigen vervoer. Ter plaatse zijn in het 'Vogel Paradies' huisjes gehuurd en we gaan op zoek naar onder andere de grote trap in zijn baltsgebied. De kosten zijn _ 190.- per persoon, inclusief huur van de huisjes, toeristenbelasting, organisatiekosten en dergelijke., maar exclusief reiskosten en eten en drinken. Opgeven uitsluitend door middel van het inschrijfformulier dat u kunt opvragen bij de Commissie Buitenland (Engbert van Oord, Andre Kerkhof en Wirn le Clercq).

Zondag 1 juni: Ochtend wandelexcursie over 'Op Pad' en 'Kromme Rade', o.l.v. Hugo Weenen, Frank van de Weijer en Piet Spoorenberg. Vertrek om 6.00 uur aan de Emmaweg in 's Graveland bij het begin van de 'Op Pad'-wandeling.

Vrijdag 13 juni: Avond wandelexcursie over het laarzenpad en door de Hilversumse Bovenmeent o.l.v. Wim le Clercq, Bertus van de Brink en Roel Zijlstra. Vertrek om 19.00 uur vanaf de parkeerplaats aan het einde van de Verlengde Fortlaan in Bussum.

Zaterdag 21 juni: Avond wandelexcursie op en rond de pier van Huizen o.l.v. Hugo Weenen, Anco Driessen en Dick Jonkers. Vertrek om 19.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de Kalkovens in Huizen.

Zondag 27 juli: Auto dagexcursie naar Noord Holland (Petten, Hondsbosse Zeewering, inundatievelden en dergelijke) o.l.v. Wim le Clercq, Bertus van de Brink en Piet Spoorenberg. Vertrek om 6.00 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid. Brood en drinken voor de hele dag meenemen.

Zaterdag 30 augustus: Auto dagexcursie naar de omgeving van Zwolle o.l.v. Erik-Hans van Stigt Thans, Bertus van de Brink, Piet Spoorenberg en Rob Kole. Vertrek om 6.30 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid. Brood en drinken voor de hele dag meenemen.

Zondag 13 september: Auto dagexcursie naar Zeeuws Vlaanderen en het Verdrongen Land van Saefthinge o.l.v. Rob Kole, Dick Jonkers en Adri Vermeule. Vertrek om 8.00 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid. Brood en drinken voor de hele dag meenemen.

Vrijdag 26 tot en met zondag 28 september: Najaarsweekend Lauwersmeer. Dit is een kampeerweekend. Er wordt gebruik gemaakt van de accommodatie van camping 'Lauwerszee' te Vierhuizen. Wanneer u niet beschikt over een tent of een caravan, dan is er mogelijkheid aanwezig om te logeren in de kampeerboerderij (maximaal 40 personen). De excursies vertrekken op vrijdag om 12.00 uur, zodat u in de ochtend voldoende gelegenheid heeft om te reizen en uw tent op te zetten. Het weekend eindigt zondag aan het einde van de middag. Fietsen zijn voor u gehuurd en vrijdagavond is er soep en zaterdag en zondag wordt voor eten en drinken gezorgd.

Opgave dient schriftelijk te geschieden bij Joke van Velsen met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. Tevens dient u aan te geven of u gebruik maakt van uw eigen tent, een caravan of van de kampeerboerderij. De kosten bedragen € 60,- per persoon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 25 maart 2001 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 van de penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum, onder vermelding van

'najaarsweekend Lauwersmeer'. Indien op 25 april dit bedrag niet ontvangen is, dan is deelname niet meer mogelijk.

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie binnen ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan). Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden.

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies **geén kleine kinderen en géén honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Rectificatie:

In de vorige Korhaan stond in het programma bij: 4 januari 2003: Wilgen knotten, zie bericht elders in de Korhaan. Per abuis is dat artikel niet afgedrukt, excuus aan Jelle Harder.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Rob Kole

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, De Faunabescherming, 27(4), december 2002:

Wilde Kokkels (over de kersverse oprichting van een stichting die zich sterk maakt voor de vogels in het Waddengebied)

Vossenvrijstaat (over de discussie in Tweede Kamer over weer vrij bejaagbaar maken van de vos)

Groot alarm (Flora- en faunawet van tafel geveegd. Jagers misbruiken politieke chaos in Den Haag.)

Boomblad, Alterra, 14(5):

Boeren willen best natuurbeheerder zijn

Idem, 14(6):

Nederlandse vennen in de problemen

De Dompfhoorn, Natuur- en Vogel-

wacht De Vijftherenlanden, 36(4):

De Steenuil – Het beschermen waard

De Kerkuil

De Kerkuil in de Vijftherenlanden

De Gierzwaluw, Vogelwerkgroep Amsterdam, 40(3):

Fenologie

de Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland", 18(02-3):

Project aangepast bembereiding A6 Almere-Lelystad (o.a. over kerkuilen en andere dagroofvogels als verkeersslachtoffers)

de Kieft, Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek", 26(4):

Ringgevens belangrijk (o.a. adressen voor inzenden waarnemingen geringde kleine- en wilde zwanen, kleine rietgans, grauwe ganzen)

Oeverzwaluwen. Reactie van Dick A. Jonkers op toegezonden oeverzwaluwenrapport

Ooievaars, de Zaanstreek en een educatieve Zaankanter

De Korhaan, Natuurpunt Noorderkempen, 31(1):

PTT en tuinvoegtjes

Meeuwen houden van de mens

Het opvolgen van late broedgevallen

van de gierzwaluw

de Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, 45(5):

Oeverzwaluwen: mooie vliegers op soms lastige plaatsen

Baby-bosuilen vallen uit nest

Hybride rouwkwikstaart broedend in De Bilt

Lijkt Lesbos op Utrecht?

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, 20(110), oktober 2002:

Oudste kokmeeuw van Nederland (minimaal 32 jaar)

Huiszwaluwen telling 2002

Operatie Nachtzwaluw op herhaling

De Takkelling, Werkgroep Roofvogels Nederland, 10(3), 2002:

Wespendieven *Pernis apivorus* in de regen

Broedgedrag van Wespendieven *Pernis apivorus* onderzocht door temperatuurmeting in de nestkom

Inwendige organen en maag-darmkanaal van Wespendieven *Pernis apivorus* in vergelijking met vleesetende roofvogels

Ruigpootuil *Aegolius funereus* geslagen door Havik *Accipiter gentilis* in Drents bos

Nestbouw van Visarenden *Pandion haliaetus* in de Oostvaardersplassen in nazomer 2002

De Tringiaan, Tringa Vogelwerkgroep Schagen en omstreken, 25(5), december 2002:

Vogelreis naar Rügen
Lesbos
Vogelkijkdag bij Putten

Dutch Birding, 24(6):
Rare birds in the Netherlands in 2001
Herring, Yellow-legged and Pontic Gulls wintering in inland Poland

Ficedula, Twentse Vogelwerkgroep, 31(3):

200* vogelsoort waargenomen op de Oelemars in Losser (jonge koereiger)
Twentse Wespandief bereikt krasse leeftijd (17 jaar en 300 dagen, terug-gemeld uit Ghana)

Idem, Twentse Vogelwerkgroep, 31(4):
Nieuw record aantal IJsvogels?

De Twentse simultaantrekking in 2002
In de winter vogels kijken in het veen

Fits, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, 38(4):
Broedgeval Pijlstaart *Anas acuta* in het Zuidervlakt, Duin en Kruidberg

het Vogeljaar 50(5), 2002:

De oostelijke Grauwe Gans *Anser anser rubirostris*

Pleidooi voor inbreng akkerland bij ganzenopvangbeheer in noordelijk Deltagebied

De Veldleeuwerik in de bollenstreek bij Hillegom

De Rode Wouw, een Europese stand-en trekvogel

IJsselmeer Berichten, Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, 2002: jubileumnummer

Jaarverslag 2001 van de Agrarische Natuurvereniging Vechtvallei:
(met o.a. de resultaten van nestvonden en -bescherming in het gebied in 2001)

Limosa, NOU/SOVON, 75(2), 2002:

De opkomst en ondergang van een populatie Ringmussen *Passer Domes-ticus*

De Kauw, *Corvus monedula spermolo-gus* (Vieillot), als holbewoner
Kauwen *Corvus monedula* in konijnen-holen in 2002

Broedvogels van de Noord-Hollandse en Utrechtse laagveenmoerassen in 1967-94

Bonte Vliegenvangers *Ficedula hypoleuca* af door klimaatverandering?

Meerkoet, De Natuurvereniging Wier-haven, 2002(4):

Twee weken vogels vangen in Zweden
13 Jaar vogels kijken
Wadvissersgilde en Wierhaven
Ringmeldingen uit ons werkgebied

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie jrg. 53, winter 2002:

Sallandse Heuvelrug korhoendervrien-delijk gebied met lange voorgeschiede-nis

Kokkels, mosselen, mensen in de Wad-den-zee

In beeld: Graspieper

Noord-Hollands Landschap, 2002(4), november 2002:

Van Siberische toendra naar Noord-Hollandse polder (over kleine zwaan)
Helder water & Gruttogras (over IJper-veld)

Politie Dier & Milieu, Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming, 77(4), december 2002:

Verlies legsels weidevogels in Overijssel, Drenthe en Gelderland ver boven ge-middelde

Kappen in het broedseizoen

Verstoringen in de broedtijd aangepakt
De Nijlgans

Natuurvervalsing met kippen en ganzen
'Loslaten' of 'uitzetten' van tamme knobbelzwanen

Tussen Duin & Dijk, Stichting Provin-ciale Organisaties Flora en Fauna (POFF), 2002(2):

Succes voor weidevogelbeheer in de Mijzen

Evenwicht tussen belangen van weide-vogels en melkveehouderij

Vossen in de wei, mooi maar lastig?

Van Nature, Vereniging Natuur-monumenten, 12(10), oktober 2002:

EKS: een praktische benadering van (agrarisch) natuurbeheer

Eerst duidelijkheid over waterberging in Horstermeer

Idem, 12(11), november 2002

Idem, 12(12), december 2002:

Broedvogelatlas geeft keihard beeld van veranderd Nederlands landschap

Natuurorganisatie: jachtmoties onder-mijnen faunabeheereenheden

Vanellus, vereningsblad Bond van Friese Vogelbeschermings Wachten, 2002 (6):

Vos op lijst vrij bejaagbare soorten
Bijeneters broeden in Groningen

Vogels, Vogelbescherming Nederland, 2002(6), november/december 2002:

Verborgten leven in het moeras (over de waterral)

Opzienbarende stijgers en dalers op de vogel-index

Talk en alg voor veerverzorging

Hoe een luchtreus verdrinkt (over de albatros)

Alle Kraanvogels houden van Lac du Der

Vrienden van het Gooi, Vereniging

Vrienden van het Gooi, 2002 (4):

De mollenvang

Nederland vol? Vogels betalen de toll

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

MW F BAKKER
P BAKKER
B P BAKKER
B VAN DRIEL
R H HEIJBROEK
M A KOOPMAN
MW D NOUWES-CORVERS
MW E POSTMA
W POSTMA
R J PRINS
MW H VAN DER VEN
H DE VENDT
MW M VAN DE ZEE
MW R ZINDLER

MOLENEIND 55 1241 NJ KORTENHOEF
MOLENEIND 55 1241 NJ KORTENHOEF
PATRIJZENHOF 66 3772 RJ BARNEVELD
STEENKARPER 6 1275 BH HUIZEN
MEENTWEG 63 1406 KD BUSSUM
NIEUWE 'S GRAVELWEG 1405 HL BUSSUM
LUITGARDEWEG 22 1211 NB HILVERSUM
CORT V.D. LINDENLAAN 9 1412 BW NAARDEN
CORT V.D. LINDENLAAN 9 1412 BW NAARDEN
LEEGHWATERSTRAAT 22 1221 BG HILVERSUM
ZEVERIJNSTRAAT 458 1216 HB HILVERSUM
NAARDERHOP 23 1274 HW HUIZEN
STICHTS END 71 1274 PL ANKEVEEN
LEEUWENLAAN 16 1243 KB 'S GRAVELAND

035 6560067
035 6560067
0342 492848
035 5245054
035 6916651
06 50873305
035 6210923
035 6940751
035 6940751
035 6830901
035 6213732
035 6561235
035 6564412

Adreswijzigingen

O ENDTZ	HENDRIK VALKENBURGLN 6	1251 ZJ	LAREN NH	035	5384749
MW P L MUNS-SMIT	TULPSTRAAT 24	1271 NJ	HUIZEN	035	5238544
T TE NUYL	BOSDRIFT 96 - K373	1215 AH	HILVERSUM	035	6212395

Bedankt

MW I C W VAN ANDEL	KORTE SINGEL 16	1402 SJ	BUSSUM	035	6910562
MW C DE DREU	PRINSEGRACHT 797	1017 KA	AMSTERDAM	020	6255817
A VAN GIJN	VINGERHOEDSKRUID 20	3621 TN	BREUKELLEN	0346	261245
C J HANSE-GOOYER	GR W. DE OUDELAAN 67	1412 AP	NAARDEN		
MW J B VAN DER MEULEN	WIKKE 17	1273 BS	HUIZEN	035	5266017
MW M NIEMANN	KOLHORNSEWEG 30	1214 NB	HILVERSUM	035	6294955
NJN AFDELING 'T GOOI	BALJUW 3	1412 DJ	NAARDEN	035	6248716
MW J VEERMAN	IEPENLAAN 8	1406 PV	BUSSUM	035	6910963
E M W WENNINK	KOEDIJK 36	1276 XV	HUIZEN	035	5254603

Overleden

N.J.DWARS	FLAMINGOHOF 1	1221 LK	HILVERSUM	035	6850627

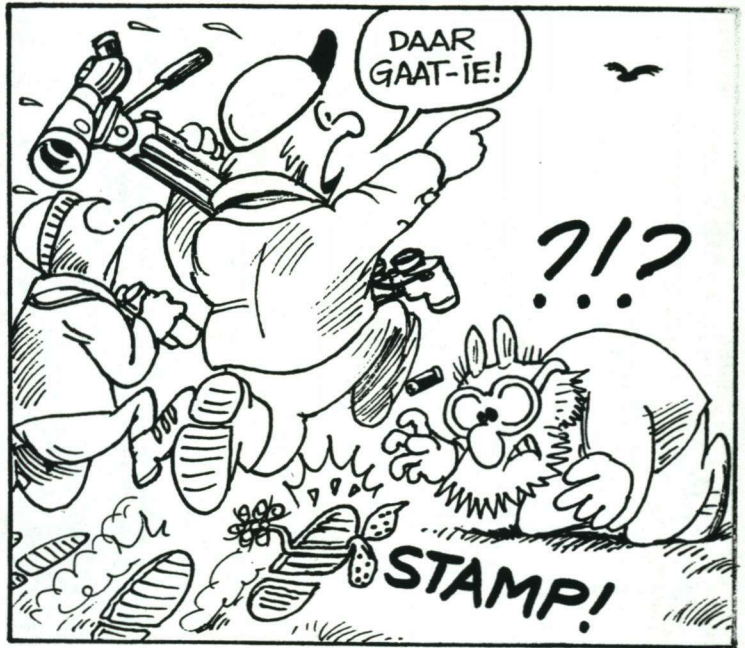
Door gebrek aan iemand die de binnengekomen waarnemingskaartjes wil verwerken komt de rubriek **Veldwaarnemingen** deze maand te vervallen!

Dat wil uiteraard niet zeggen dat wij niet graag willen dat alle waarnemingen worden doorgegeven! Daarom treft u op de laatste pagina weer eens vier waarnemingskaartjes aan.

In memoriam Nico Dwars

Op 19 februari 2003 is Nico Dwars overleden. Hij is 69 jaar geworden. Lang voordat de vogelwerkgroep ruim dertig jaar geleden werd opgericht zwierf Niek al met zijn broer langs de oevers van wat toen nog IJsselmeer was tussen Naarden en Huizen. Hij was een van de eersten die zich als lid opgaf bij de oprichtingsvergadering. Bescheiden bleef hij altijd op de achtergrond. Deelnemen in besturen, werkgroepen en commissies was niets voor hem. Voor deelname ergens aan moest je hem vragen. Hij zei wel eens tegen mij: "Ik geef mij nergens voor op, maar doe overal aan mee". Als een nijvere mier zwoegde hij tijdens inventarisaties en tellingen. Hij was er voor in de wieg gelegd. Op de vogeltrektelpost in het Corversbos was Niek een trouwe waarnemer met scherpe ogen en een goed gehoor die vaak ruim voor de anderen de overtrekkende vogels al in het snotje had. Het uitwerken van de gegevens liet hij aan anderen over. Er zijn maar weinig publicaties over onderzoeken in Gooi en omgeving, waarin hij niet als medewerker wordt genoemd. In het Laarder Wasmeer was hij 's zomers altijd paraat als excursieleider bij de openbare excursies. Op vogelwerkgroepexcursies hoorde je hem vrijwel niet. Kritisch hoorde hij de uitroepen over waarnemingen aan en dacht daar zo het zijne van. Met het heengaan van Niek verliezen we een trouwhartig mens, uitstekende vogelaar en een zeer gewaardeerd lid.

Dick A. Jonkers

Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken		WAARNEMINGSKAART	
1. Euring code:	2. Soort:	3. Atlas/km blok:	
4. Gebied:	5. Datum:		
6. Totaal:	vr: m: juv ¹ : ad:	ad vr:	ad m:
8. Waarnemer(s):	9. Doorgeg.: 2		
11.1 Overvliegend (j/n)	12.1 Zang (j/n)		
11.2 Richting (n/o/w/z)	12.2 Balts (j/n)		
11.3 Foeragerend (j/n)	12.3 Met voedsel (j/n)		
11.4 Rustend (j/n)	12.4 Met jongen (j/n)		
11.5 Slachtoffercode (d/r/v/f)	12.5 Nestvondst (j/n)		
11.6 <i>Uitsluitend</i> gehoord (j/n)	12.6 <i>Mogelijk</i> territorium? (j/n)		
13. Temp.:	Windkr:	Windr (n/o/w/z):	Zicht (h/n/m): IJsbed. (j/n):
14. Bijzonderheden: (jacht, verstoringen, biol. afwijkingen, bijzonder gedrag, enz.)			

1) Eventueel leeftijd. 2) Niet invullen.

Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken		WAARNEMINGSKAART	
1. Euring code:	2. Soort:	3. Atlas/km blok:	
4. Gebied:	5. Datum:		
6. Totaal:	vr: m: juv ¹ : ad:	ad vr:	ad m:
8. Waarnemer(s):	9. Doorgeg.: 2		
11.1 Overvliegend (j/n)	12.1 Zang (j/n)		
11.2 Richting (n/o/w/z)	12.2 Balts (j/n)		
11.3 Foeragerend (j/n)	12.3 Met voedsel (j/n)		
11.4 Rustend (j/n)	12.4 Met jongen (j/n)		
11.5 Slachtoffercode (d/r/v/f)	12.5 Nestvondst (j/n)		
11.6 <i>Uitsluitend</i> gehoord (j/n)	12.6 <i>Mogelijk</i> territorium? (j/n)		
13. Temp.:	Windkr:	Windr (n/o/w/z):	Zicht (h/n/m): IJsbed. (j/n):
14. Bijzonderheden: (jacht, verstoringen, biol. afwijkingen, bijzonder gedrag, enz.)			

1) Eventueel leeftijd. 2) Niet invullen.

Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken		WAARNEMINGSKAART	
1. Euring code:	2. Soort:	3. Atlas/km blok:	
4. Gebied:	5. Datum:		
6. Totaal:	vr: m: juv ¹ : ad:	ad vr:	ad m:
8. Waarnemer(s):	9. Doorgeg.: 2		
11.1 Overvliegend (j/n)	12.1 Zang (j/n)		
11.2 Richting (n/o/w/z)	12.2 Balts (j/n)		
11.3 Foeragerend (j/n)	12.3 Met voedsel (j/n)		
11.4 Rustend (j/n)	12.4 Met jongen (j/n)		
11.5 Slachtoffercode (d/r/v/f)	12.5 Nestvondst (j/n)		
11.6 <i>Uitsluitend</i> gehoord (j/n)	12.6 <i>Mogelijk</i> territorium? (j/n)		
13. Temp.:	Windkr:	Windr (h/n/m):	IJsbed. (j/n):
14. Bijzonderheden: (jacht, verstoringen, biol. afwijkingen, bijzonder gedrag, enz.)			

1) Eventueel leeftijd. 2) Niet invullen.

Vogelwerkgroep Het Gool en Omstreken		WAARNEMINGSKAART	
1. Euring code:	2. Soort:	3. Atlas/km blok:	
4. Gebied:	5. Datum:		
6. Totaal:	vr: m: juv ¹ : ad:	ad vr:	ad m:
8. Waarnemer(s):	9. Doorgeg.: 2		
11.1 Overvliegend (j/n)	12.1 Zang (j/n)		
11.2 Richting (n/o/w/z)	12.2 Balts (j/n)		
11.3 Foeragerend (j/n)	12.3 Met voedsel (j/n)		
11.4 Rustend (j/n)	12.4 Met jongen (j/n)		
11.5 Slachtoffercode (d/r/v/f)	12.5 Nestvondst (j/n)		
11.6 <i>Uitsluitend</i> gehoord (j/n)	12.6 <i>Mogelijk</i> territorium? (j/n)		
13. Temp.:	Windkr:	Windr (h/n/m):	IJsbed. (j/n):
14. Bijzonderheden: (jacht, verstoringen, biol. afwijkingen, bijzonder gedrag, enz.)			

1) Eventueel leeftijd. 2) Niet invullen.

Adressenlijst

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-6286330
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: Vacant			

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Aanmelding Jeugd cursus:	A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempolderellingen	: N. Klippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-6931041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
Lezingen	: J.W. le Clercq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-6834456
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	:	B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA
Naarden	035-6940996			
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-6940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871
St. Wintervoeding aan Koudeslachtoffers	: N. Schram	C. van Renneslaan 22	1403 ES Bussum	035-6933389

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>
w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl
rietjeveldtkamp@wxs.nl
nora.schram@planet.nl

St Wintervoeding aan Koudeslachtoffers

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

Contributie: Voor leden € 16,- (minimaal), huisgenootleden € 6,- (minimaal)
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waar-schijnlijk € 501,36 en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas